ov bureau groningen drenthe

JAARSTUKKEN 2018

jaarverslag en jaarrekening

Colofon

Uitgave van OV-bureau Groningen Drenthe
Postbus 189
9400 AD Assen
E info@ovbureau.nl
W ovbureau.nl

Dronefoto's © Miranda Drenth, Assen

Inhoud

1 INLEIDING ... 3

2 JAARVERSLAG 2018 ... 6

2.1 Programmaverantwoording ... 6

2.1.2 Klant-reiziger ... 6
2.1.3 Ontwikkeling ... 9
2.1.4 Beheer ... 13
2.1.5 Informatie en analyse ... 19
2.1.6 Special projects ... 20
2.1.7 Bedrijfsvoering ... 22
2.1.8 Financiering ... 27

2.2 Paragrafen ... 30

2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 30
2.2.2 Financiering ... 32
2.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen ... 33
2.2.4 Verbonden partijen ... 33

2.3 Overhead ... 36

2.4 Samenstelling bestuur ... 38

3 JAARREKENING 2018 ... 40

3.1 Waarderingsgrondslagen ... 40

3.2 Overzicht van baten en lasten ... 42

3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten ... 44

3.4 Balans ... 46

3.5 Toelichting op de balans ... 47

3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten ... 54

3.7 Overzicht van baten en lasten per taakveld ... 56

3.8 Verantwoording WNT ... 57

3.9 Voorstel tot resultaatbestemming ... 59

BIJLAGEN ... 61

Bijlage A Staat van materiële vaste activa ... 61

Bijlage B SiSa-bijlage ... 62

Bijlage C Controleverklaring ... 63

Bijlage D Tekenblad ... 64

Bijlage E Verantwoording DRIS-panelen ... 65

Bijlage F Evenementenvervoer 2018 ... 68

Bijlage G Overzichtskaart ... 69

Bijlage H Afkortingenwijzer ... 70

1 INLEIDING

In het jaarverslag en de jaarrekening 2018 legt het dagelijks bestuur van het OV-bureau Groningen Drenthe verantwoording af aan het algemeen bestuur over de realisatie van het afgesproken beleid en over de financiële resultaten. Hierbij worden de verschillen toegelicht ten opzichte van de begroting 2018.

Terugblik in hoofdlijnen

Het jaar 2018 was een grillig jaar. Het financiële resultaat over 2018 is (licht) positief maar mede vanwege de stakingen in het openbaar vervoer zijn de doelstellingen voor onze beleidsindicatoren niet in alle gevallen gerealiseerd. Tegelijkertijd zijn wel de eerste 14 zero emissie bussen gaan rijden, zowel op waterstof als batterij-elektrisch en is de aanbesteding van de GD-concessie dec 2019-2029 succesvol en zonder rechtszaak afgerond.

Exploitatiesaldo

De jaarrekening sluit met een positief resultaat € 367.000. In de begroting 2018 was een exploitatiesaldo verwacht van - € 1.444.000 (negatief). De beschikbare weerstandscapaciteit bedroeg per 31 december 2017 € 17,4 miljoen. Met de toevoeging van het exploitatiesaldo en een onttrekking op de algemene reserve van € 4,2 miljoen over het jaar 2018 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2018 € 13,57 miljoen. De onttrekking aan de algemene reserve is voor het vormen van twee bestemmingsreserves bestaande uit € 2,34 miljoen ten behoeve van kwaliteitsimpuls en voor € 1,87 miljoen dekking kapitaallasten busstalling Emmen. Deze twee laatste mutaties volgen uit eerdere bestuurlijke besluitvorming in het dagelijks bestuur.

Beleidsindicatoren

In onderstaand overzicht is de realisatie van de vijf beleidsindicatoren weergegeven. Vervolgens worden deze in de tekst nader toegelicht.

Indicator	Realisatie 2017	Doelstelling 2018	Realisatie 2018 t.o.v. 2016	Realisatie 2018 t.o.v. 2017
Reizigerskilometers	8,2%t.o.v. 2016	+4% t.o.v. 2016	+ 7,3% *(9,2%)	-0,9% *(1%)
Klanttevredenheid	7,7 (HOV 7,7)	7,5 (HOV 7,8)	7,6 (HOV 7,8)	7,6 (HOV 7,8)
Gebiedsdekkendheid	100% van 7.00-24.00	100% van 7.00-24.00	100% van 7.00-24.00	100% van 7.00-24.00
CO_2-uitstoot g/rkm (2016=123gr/rkm)	8.9% daling t.o.v. 2016 (112 g/rkm)	4% daling t.o.v. 2016	8,1% daling (113gr/rkm)	0,8% stijging (113g/rkm)
Kostendekkendheid	51,1%	51%	49,3%	49,3%

** realisatie gecorrigeerd voor stakingsdagen in 2018*

Nb. Klanttevredenheid, Gebiedsdekkendheid en Kostendekkendheid wordt niet uitgedrukt t.o.v. een jaar, maar betreft de realisatie over het verantwoorde jaar; 2018

De doelstelling voor reizigerskilometers is niet gerealiseerd, wanneer je alleen vergelijkt met het jaar 2017. Door negen stakingsdagen (waarvan zeven dagen landelijk en twee dagen beperkt regionaal is gestaakt) en door het langdurige zeer warme, mooie en droge weer is het jaar 2018 een andere dan de afgelopen jaren geweest. Wanneer je de vergelijking maakt ten opzichte van het jaar 2016, zoals in de begroting 2018 staat aangegeven, dan is de doelstelling inzake reizigerskilometers ruimschoots gehaald.

Waar de afgelopen jaren zich kenmerken door een voortgaande groei in het vervoer (tussen de 5% en 8% gemiddeld), is er in 2018 door de stakingen sprake van een lichte daling van het aantal reizigers en

reizigerskilometers. De staking heeft op de dagen dat er rondom de stakingsdagen wel gereden is ook reizigers 'weggejaagd', onder meer vanwege voortdurende onduidelijkheid of er wel of niet gestaakt zou gaan worden. Daarnaast heeft het aanhoudende warme weer en weinig neerslag gezorgd voor minder OV-gebruik dan normaal. Het effect van het warme en droge weer en het effect van minder reizen rondom de stakingsdagen is niet zonder meer te kwantificeren. Het effect van de dagen waarop er daadwerkelijk gestaakt is wel te kwantificeren, door uit te gaan van het aantal reizigers en reizigerskilometers op vergelijkbare niet-stakingsdagen. Als we die correctie maken, zou er sprake zijn een lichte stijging van het aantal reizigers (+0,3%) en reizigerskilometers (+1,0%) ten opzichte van 2017.

De klanttevredenheid voor 2018 is (ondanks de stakingen) onveranderd op een hoog niveau 7,6 en voor HOV 7,8. Met deze cijfers zijn de gestelde doelen over 2018 bereikt. De verwachting was dat vanwege de (dreiging van) stakingen, de grote drukte in de bussen en de werkzaamheden in en om de stad Groningen de klanttevredenheid onder druk zou komen te staan, maar dit lijkt niet het geval. Het mooie weer van 2018 (minder drukte in de bus en andere stemming geënquêteerden) en het feit dat in 2018 de werkzaamheden in Groningen niet volledig volgens planning zijn begonnen, zouden daarvoor redenen kunnen zijn.

De gebiedsdekkendheid van het vervoeraanbod met regulier geconcessioneerd busvervoer (inclusief het Kleinschalig OV) en hubtaxi samen opnieuw volledig tussen 07.00 en 24.00 uur.

De duurzaamheidsdoelstelling voor 2018 is niet gehaald, wanneer je vergelijkt met het jaar 2017. Per reizigerskilometer is de uitstoot CO_2 in 2018 namelijk 113 gram, terwijl de doelstelling was 108 gram CO_2 per reizigerskilometer. Het goede nieuws is, is dat de totale CO_2-uitstoot wel in 2018 wel degelijk is gedaald ten opzichte van 2017. Echter, het aantal reizigerskilometers is harder gedaald dan de CO_2-uitstoot waardoor per saldo het aandeel CO_2 per reizigerskilometer verhoudingsgewijs iets gestegen is.
Wanneer je de vergelijking maakt met het jaar 2016, zoals in de begroting 2018 is opgenomen dan is de duurzaamheidsdoelstelling ruimschoots gehaald.

De kostendekkendheid van het OV is met 49,3% lager ten opzichte van de doestelling van 51%. De oorzaak is dat er meer lasten zijn verantwoord in 2018 dan begroot in de doelstelling (1,28%) en dat er minder baten waren dan begroot in de doelstelling (-0,1%). Voor een inhoudelijke verantwoording van deze afwijking wordt verwezen naar financiële delen in de paragrafen 2.1.2. tot en met 2.1. 8 en in paragraaf 2.3.

Beleidsinhoud
Het jaar 2018 is het jaar geweest waarin de aanbesteding van de GD-concessie heeft plaats gevonden. Na een zorgvuldig gevoerde procedure waar uiteindelijk drie kwalitatief hoogwaardige offertes zijn ingediend, mag de zittende vervoerder Qbuzz vanaf december 2019 opnieuw het vervoer in Groningen en Drenthe voor 10 jaar verzorgen. Bijzonder hierbij is dat er geen rechtszaak is gevoerd rond de gunning waardoor de vervoerder bijna anderhalf jaar beschikbaar heeft voor de implementatie van de concessie.

Het winnende bod kenmerkt zich door

- toenemende kwaliteit en het ontzorgen van reizigers, met meer comfortabele bussen met wifi en airco en met een Q+-app die het voor de reizigers veel makkelijker maakt om actief geïnformeerd onderweg te zijn in Groningen en Drenthe,
- betere kennis van wat reizigers doen en willen door data- en informatiegestuurd werken,
- hogere betrouwbaarheid in uitvoering en betere facilitering en aansturing van chauffeurs en bussen door data- en informatiegestuurd werken
- een grote verduurzamingsslag: alle stadsbussen en Q-link bussen worden elektrisch in de volgende concessie, streekbussen worden deels elektrisch en gaan voor de rest op HVO rijden, net zoals de Qliners. Dit leidt tot een CO2 reductie van 90% per 2020 en verdere stappen in de jaren erna

Op 9 april 2018 is de projectorganisatie GR Publiek Vervoer van start gegaan. Het OV-bureau werkt samen met Publiek Vervoer, welke namens de deelnemers het contractbeheer en advisering over doorontwikkeling van kleinschalig (doelgroepen)vervoer verzorgt. Publiek Vervoer laat in opdracht van het OV-bureau de hubtaxi, vrijwilligersvervoer en lokale vervoersinitiatieven uitvoeren en in opdracht van alle gemeenten het wmo- en leerlingenvervoer. Het OV-bureau is voornemens om formeel toe te treden tot de GR Publiek Vervoer in 2019.
Op 10 december 2017 zijn op Q-link groen (Zuidhorn – Groningen) tien volledig elektrische bussen gaan rijden, de eerste zero emissie bussen naast de twee waterstofbussen en twee elektrische bussen voor de Airportlink.
Nationaal en internationaal is er verder veel belangstelling voor de verduurzamingsstrategie van het OV-bureau voor Groningen en Drenthe.

Volledig elektrische bus op Q-link groen

Het OV-bureau bezit op twee locaties strategisch vastgoed zodat het gebruik hiervan veilig gesteld kan worden voor de toekomst, ongeacht welke vervoerder het busvervoer uitvoert. Dat betreft de stalling aan de Peizerweg in Groningen en de stalling aan de Tweede Bokslootweg in Emmen. Het OV-bureau heeft grond gekocht voor een nieuwe stalling in Emmen en heeft het contract voor de bouw van deze stalling aanbesteed en gegund aan Buursema Bouwbedrijf BV. De energiezuinige stalling wordt in 2019 gebouwd. Op de stalling aan de Peizerweg in Groningen zijn in oktober zonnepanelen geplaatst. Tevens is de aanbesteding voor een waterstoftankstation gestart eind 2018, met de bedoeling dat hier vanaf december 2020 twintig waterstofbussen kunnen tanken.

Leeswijzer
Ter bevordering van de leesbaarheid van dit document begint hoofdstuk 1 met een financiële uiteenzetting. De financiële uiteenzetting bevat de balans per 31 december 2018, een verkorte rekening van baten en lasten en een analyse van het behaalde resultaat over 2018.

In hoofdstuk 2 volgt de programmaverantwoording van het collectief personenvervoer. De verantwoording per onderdeel komt eveneens uitgebreid aan de orde in dit hoofdstuk. Ook de verplichte paragrafen weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering en onderhoud kapitaalgoederen staan in hoofdstuk 2. Ook volgt er een toelichting op de overhead en is d samenstelling van het bestuur in hoofdstuk 2 vermeld.

De jaarrekening en de diverse toelichtingen en de bijbehorende verplichte onderdelen vanuit het BBV zijn vermeld in hoofdstuk 3.

In de bijlagen zijn enkele specificaties opgenomen van onderwerpen elders in dit document. Tevens zijn enkele bijlagen met een subsidieverantwoording opgenomen, die conform de afspraken of vereisten in de subsidiebeschikkingen dienen te worden meegenomen in de algehele verantwoording van het OV-bureau.

2 JAARVERSLAG 2018

Het jaarverslag bestaat uit een aantal onderdelen. Als eerste vindt de programmaverantwoording plaats, die is verdeeld in acht onderdelen. De beschrijving geeft per onderdeel de gestelde doelen aan en de realisatie op hoofdlijnen. Ook vindt een toelichting plaats op de baten en lasten in verhouding tot de begroting.
Daarna volgen de verplichte paragrafen vanuit het BBV, gevolgd door een nadere toelichting op de overhead. Het verslag eindigt met een overzicht van de samenstelling van het bestuur.

2.1 Programmaverantwoording

Het doel van het programma collectief personenvervoer valt samen met het doel van de gemeenschappelijke regeling OV-bureau Groningen Drenthe. Het doel is: het realiseren, in stand houden en verbeteren van openbaar vervoer.

2.1.1 Beleidsindicatoren

Om het gestelde doel te kunnen realiseren zijn de volgende beleidsindicatoren bepaald:

- Reizigerskilometers
- Klanttevredenheid
- Gebiedsdekkendheid
- Duurzaamheid
- Kostendekkendheid

Deze beleidsindicatoren zijn reeds toegelicht in de inleiding.

Binnen het OV-bureau is er sprake van één programma, namelijk collectief personenvervoer per bus. Om een gedetailleerd beeld te kunnen geven, is dit programma opgedeeld in een zevental onderdelen, te weten:

1. Klant-reiziger
2. Ontwikkeling
3. Beheer
4. Informatie en analyse
5. Special projects
6. Bedrijfsvoering en;
7. Financiering

Deze worden hieronder vervolgens toegelicht.

2.1.2 Klant-reiziger

Onder het onderdeel klant-reiziger wordt verstaan marketing, communicatie en sales, tarieven en vervoerbewijzen, reizigersinspraak en het consumentenplatform.

Doelen

Marketing, communicatie en sales

- Beleid (verder) ontwikkelen met (nieuwe) inzichten uit analyse van klanttevredenheidscijfers 2017.
- Voldoende inzicht verkrijgen in klantervaringen (klachtenanalyses, marketingonderzoek en Digitaal Reizigerspanel).
- Sterke en nieuwe producten, Q-link en Qliner in het bijzonder, bekend maken onder potentiële reizigers met gerichte campagnes.
- Forenzen verleiden gebruik te maken van het openbaar vervoer voor woon-werkverkeer.
- Medewerkers van bedrijven met gebiedsgerichte aanpak bekend maken met het OV, in aanloop naar de aanpak Zuidelijke Ringweg Groningen en stations Groningen en Assen; o.a. samenwerking met Groningen Bereikbaar.
- Doorontwikkeling reisinfo en (al dan niet digitaal) kaartmateriaal.

- Klantbeleving positief beïnvloeden met activiteiten in en om de bus, zoals Bus Sessions tijdens Eurosonic/Noorderslag.
- Nieuwe reizigers een positieve bus ervaring geven door extra inzet bussen bij evenementenvervoer.
- Bevorderen aanschaf en gebruik persoonlijke OV-chipkaart, incl. automatisch opladen.
- Vindbaarheid Hubtaxi via internet structureel goed regelen.
- Informeren inwoners en bezoekers over mogelijkheden van het OV (producten, tarieven, dienstregeling, kaartmateriaal).
- Toename (sociaal-recreatief) gebruik in de daluren door promotie Dal-Dagkaart en kortingsproduct 40/4.
- Tarieven en dienstregeling 2018 en 2019 zijn bekend bij (bestaande) reizigers.
- Inzet online marketing en aansluitend interactie en dialoog via social media.
- Doorontwikkelen methode Customer Journey en meehelpen met implementeren van verbeteringen.
- Ontwikkeling en realisatie Hubs ondersteunen met doorvoeren huisstijl en communicatie.
- Introductie nieuwe bussen ondersteunen met communicatie en vormgeving bewaken.

Tarieven en vervoerbewijzen

- Tarieven staan in verhouding tot de kosten voor alternatieve vormen van vervoer, ze ondersteunen de marketingdoelstellingen en vervoerbewijzen zijn beschikbaar.
- Laagdrempelig tariefsysteem: in principe reizen met OV-chipkaart, wagenverkoop als oplossing voor de incidentele reiziger c.q. de reiziger die niet over saldo beschikt. Voor dit gemak zal een toeslag betaald worden in de vorm van een tarief dat hoger ligt dan het saldotarief met de OV-chipkaart. In 2018 stijgen alleen de OV-chipkaarttarieven van de LTK producten met de landelijke indices (LTI).
- Het gebruik van het product 40/4 (40% korting in daluren tegen €4 per maand) op de OV-chipkaart zal ook in 2018 verder worden gestimuleerd.
- In het studiejaar 2017/2018 start een proef met 500 studenten die gestimuleerd worden buiten de spits te reizen door hun weekabonnement om te zetten in een weekend-plus.
- In het kader van 'Groningen Bereikbaar' is een OV-probeerkaart beschikbaar, specifiek voor werknemers die gewoontegetrouw in de spits met de auto naar Groningen komen.
- Verdere tariefintegratie met spoor en omliggende concessies wordt bevorderd waar het kan.

Reizigersinspraak

Signalen, afkomstig uit het Digitaal Reizigerspanel, (marketing)onderzoek, klachten en suggesties via vervoerders, Consumentenplatforms en landelijke OV Klantenbarometer (CROW/KpVV) vertalen naar acties voor marketing en communicatie en andere clusters binnen het OV-bureau, vanuit het perspectief van klantbeleving en klanttevredenheid.

Consumentenplatform

Het OV-bureau zorgt ervoor dat Consumentenplatforms tijdig worden betrokken bij advisering en neemt deel als contactpersoon bij de bijeenkomsten van de platforms. Het OV-bureau zal de Consumentenplatforms ondersteuning bieden voor doorgaande professionalisering. Ook in 2018 zal worden gewerkt met thematische werkgroepjes als voorbereiding op grotere thema's.

Realisatie

Marketing, communicatie en sales

Op alle genoemde doelen vindt voortgang en uitvoering plaats, bijvoorbeeld inzet van extra bussen en promotie bij evenementen, inzet van CT-kaartjes (met chip) ten behoeve van werkgevers/werknemers in Groningen stad, uitvoering klanttevredenheidsonderzoek via het Digitaal Reizigerspanel, bestickeren van bussen, promotie OV-chipkaart, de algemene OV-voorlichting en de promotie van de bus via online media en een driewekelijkse advertentiekolom, incl. redactionele aandacht in de NDC weekbladen.
In samenwerking met Groningen Bereikbaar worden de P+R terreinen gepromoot (o.a. bestickering achterzijde Q-link bussen) ten behoeve van de doelgroep forenzen.
Bij alle activiteiten wordt het team marketing & communicatie ondersteund door een extern communicatiebureau, tot 1 augustus door Open uit Groningen en na openbare aanbesteding vanaf 1 augustus bureau VONC uit Heerenveen.

Er is een begin gemaakt met meer doelgroepgerichte marketing, in samenwerking met bureau Motivaction en hun methodiek van mentalities (indeling van doelgroepen aan de hand van levensstijl). Bij opening van hubs, ontwerpen en (laten) produceren van gadgets en ontwikkeling van het communicatieplan voor het hubprogramma draagt het OV-bureau een steentje bij.

Tarieven en vervoerbewijzen

De OV-chipkaart wordt met grote regelmaat onder de aandacht van (potentiële) reizigers gebracht met uitingen op online media, in de krant en abriposters langs de weg. Ook bij bijeenkomsten, zoals voorlichting aan personeel bij bijvoorbeeld het UMCG, wordt de OV-chipkaart gepromoot. De voorbereidingen om de persoonlijke OV-chipkaart actiematig (met korting) via TLS ter beschikking te stellen zijn afgerond en de actie start in januari 2019. Arriva Fryslân en OV-bureau voeren deze actie gezamenlijk.

Voor Dalvoordeel Noord-Nederland is in samenspraak met Arriva Fryslân een (deels) gezamenlijke campagne ontwikkeld. Onder andere via online advertising wordt dit product onder de aandacht van de reizigers gebracht. Cijfers laten zien dat de aanschaf bij een campagnemoment sterk stijgt om daarna weer in een geleidelijk dalende, maar stabiele, lijn terecht te komen.

De Weekend-plus pilot is afgerond (doel: studenten uit de spits halen en aanmoedigen om doordeweeks de fiets te pakken in plaats van de bus). De pilot laat zien dat studenten met de juiste prikkels bereid zijn hun reisgedrag aan te passen. Met alle partijen wordt nu gekeken of en hoe we de pilot kunnen uitbreiden.

Voor de OV probeerkaart (stimuleringsactie via Groningen Bereikbaar) blijven mensen zich aanmelden. De actie zorgt ervoor dat mensen ervaring opdoen met het OV en de weg naar het OV kennen op het moment dat er overlast ontstaat op de weg. Een deel van hen geeft aan nu al blijvend met het OV te reizen.

CT kaartjes (losse kaartjes voor actiedoeleinden, voorzien van een chip; vooralsnog ingezet door Groningen Bereikbaar). UMCG heeft de eerste 1.000 kaartjes afgenomen en ook Hanze Hogeschool zet ze in omdat de parkeervoorzieningen op de Campus verminderd zijn. Er is ook een versie van de kaartjes waarop het woord ‘gratis’ niet voorkomt. Deze worden verkocht aan bijvoorbeeld hotels die ze aanbieden aan gasten die van het OV gebruik willen maken. Met Groningen Bereikbaar worden acties voorbereid voor het MKB.

Reizigersinspraak

In de verslagperiode zijn drie onderzoeken gedaan in het Digitaal Reizigerspanel, klanttevredenheid (2x) en duurzame mobiliteit. Aan het eind van het jaar volgt nog een onderzoek naar de (communicatie over) nieuwe dienstregeling en de OV-krant. Op basis van de rapportages van de webcare bij Qbuzz blijven we kijken of er aandachtspunten zijn die door reizigers aangegeven worden en opvolging vragen.

Consumentenplatform

Beide Consumentenplatforms (Groningen en Drenthe) hebben hun tweemaandelijkse overleggen gehouden en de werkgroep dienstregeling van beide platforms is een aantal keer bij elkaar geweest. Belangrijkste agendapunten waren gunning concessie GD2020, dienstregeling en tarieven 2019, publiek vervoer, hubtaxi en cashless in de bussen.

Financiën

De realisatie van baten en lasten voor het onderdeel klant-reiziger ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Marketing en communicatie	1.072	1.174	1.174	996
Klant – reiziger overig	49	48	48	51
Totaal lasten	1.121	1.222	1.222	1.047
Baten				
Marketing en communicatie	-	-	-	-
Klant – reiziger overig	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-
Saldo	-1.121	-1.222	-1.222	-1.047

Het saldo voor klant-reiziger valt € 175.000 voordeliger uit dan is begroot. Dit kan als volgt worden verklaard:

Lagere lasten dan begroot

Voor de samenwerking met Groningen Bereikbaar en het laten uitvoeren van taken voor sales (contracten grootverbruik en contacten met organisaties, scholen en bedrijven) is minder geld uitgegeven dan gepland. Daarnaast is er door Groningen Bereikbaar in 2018 een bedrag terugbetaald dat zou worden ingezet voor een deel van deze activiteiten. Daarvoor waren bij Groningen Bereikbaar andere middelen beschikbaar. In totaal levert dit een voordeel op van € 94.000.

Overige verschillen

Daarnaast zijn er diverse kleine verschillen kleiner dan € 50.000 met in totaal een voordelig saldo van € 81.000.

2.1.3 Ontwikkeling

Onder ontwikkeling valt de ontwikkeling van het OV op lange termijn, het ontwerp van de dienstregeling en overige OV-producten, de ontwikkeling van de OV-infrastructuur voor de knooppunten en het haltebeleid en de ontwikkeling van de reizigersinformatie.

Doelen

Ontwikkeling OV lange termijn

Optimale randvoorwaarden (helpen) creëren voor een goed en efficiënt OV systeem met een hoog gebruik en tevreden reizigers

- Verbinding leggen tussen investeringen in infrastructuur en exploitatie OV (versnelling en betrouwbaarheid OV) (Stationsweg Groningen, tunnel stationsgebied Groningen, busstation Groningen zuidzijde)
- Bijdragen aan structuurvisies (o.a. Omgevingsvisie Groningen, Omgevingsvisie Drenthe)
- Bijdragen aan (strategische) afstemming grote projecten, zoals Zuidelijke Ringweg, Florijnas Assen
- Bijdragen aan de ordeningsvragen bij aanbesteding per dec 2019: onder andere wagenpark doorgaand naar volgende concessie, strategische infrastructuur, infrastructuur voor duurzaam rijden
- Implementatie elektrisch rijden op Q-link groen en 2 waterstofbussen in het streekvervoer, 2 elektrische bussen in de stad Groningen, voorbereiden opschaling waterstofbussen naar 20 stuks (afhankelijk van extra financiering)
- (Europees) uitdragen van de ontwikkelingen op het gebied van HOV en duurzaamheid

Ontwerp dienstregeling en OV-product

- Ontwikkelen van dienstregeling 2018 overeenkomstig het in november 2016 vastgestelde projectplan dienstregeling 2018 waarbij extra vraag naar vervoer gefaciliteerd wordt en tegelijkertijd wordt gekeken welke efficiencymaatregelen er mogelijk zijn om faciliteren extra vraag naar vervoer door invoering gratis OV MBO 18-, doorontwikkeling HOV (Qliner en Q-link) en werkzaamheden Groningen en Assen. Introductie Q-link lijn 6 (paars), vergroting capaciteit en P+R product (P+R Reitdiep en P+R Meerstad)
- Samen met Groningen Bereikbaar en Assen Bereikbaar bereikbaarheidsarrangementen voor de periode van werkzaamheden maken, waarbij aangesloten wordt op bestaand OV en waar nodig nieuw vervoer
- Invoeren van de 2e fase HOV-visie Groningen door Q-link 5 door te laten rijden van P+R Meerstad naar Meerstad en Harkstede
- Meedenken in de ontwikkeling en implementatie van 'publiek vervoer' en zorgen voor een goede aansluiting tussen OV en 'publiek vervoer' op de ketenknooppunten. Dit impliceert tevens de doorontwikkeling van Regiotaxi naar Hubtaxi, daarvoor is het OV bureau binnen Publiek Vervoer primair verantwoordelijk

Ontwikkeling OV-infrastructuur knooppunten

Voor reizigers optimale OV-infra (laten) realiseren

- Doorontwikkelen Hubs: na de eerste pilotlocaties uitrol van het Hub-concept. Optimaliseren van bestaande voorzieningen/infra op knooppunten op het gebied van bijv. fietsenstallingen, reizigersinformatie
- Intensieve samenwerking met gemeenten en andere wegbeheerders, gericht op verbetering van OV-infrastructuur, zoals busstation Groningen, stadslijnen Emmen, HOV Klazienaveen; ingebruikname HOV Roden en Leek
- Het verder vervoerder onafhankelijk maken van strategische OV-infrastructuur. Voorbereiden infrastructuur voor elektrische stadsbussen en Q-link bussen

Reizigersinformatie

Iedereen weet altijd en overal of, waar en wanneer openbaar vervoer voor hem of haar beschikbaar is

- Dynamische informatie (DRIS) beschikbaar stellen via Nationale Databank OV (NDOV) en verbeteren
- Verdere uitrol van DRIS panelen op straat
- Halte-informatie (toegankelijkheid e dergeljke) digitaal beschikbaar maken en koppelen aan (actueel) reisadvies (in samenwerking met het Ministerie)
- Vindbaarheid product Hubtaxi op bijvoorbeeld internet

Realisatie

Ontwikkeling OV lange termijn

In Drenthe en Groningen zijn de omgevingsvisie vastgesteld waarin het lange termijn OV beleid is verankerd. Het waterstoftankstation in Delfzijl is feestelijk geopend met een succesvol symposium en functioneert naar wens. De waterstofbussen zijn na aanvankelijk aanloopuitdagingen inmiddels betrouwbaar inzetbaar en draaien mee als een reguliere dieselbus. Ze worden op diverse evenementen ingezet, waarbij 1 van de 2 bussen in het kader van de noordelijke lobby naar Europa op de Ten-T dagen in Ljubljana is getoond. Ook bij bezoeken van Japan en Hamburg, het Wind Meets Gas Symposium zijn de bussen ingezet en hebben ze gasten vervoerd. De elektrische bussen op Q-link groen functioneren boven verwachting met een (hoge) beschikbaarheid die vergelijkbaar is met dieselbussen. Meerdere overheden (o.a. Osnabrück, Utrecht, Overijssel, Amsterdam, Brabant) zijn op bezoek geweest om kennis te nemen van de duurzaamheidsroute. Het Europese JIVE2 project voor opschaling naar 20 bussen ligt op schema, naar aanleiding van het afhaken van Brabant is een nieuwe ontwikkeling gestart om 10 waterstofbussen in Emmen te laten rijden en tanken bij de voormalige gaszuiveringsinstallatie (GZI Next). Het Benelux JIVE2 programma wordt hiervoor uitgebreid. Het OV-bureau heeft deelgenomen aan een handelsmissie/studiereis over waterstof in Californië. Arriva Touring experimenteert naar volle tevredenheid sinds oktober 2017 met 5 bussen op de milieuvriendelijke dieselvervanger HVO. De meerkosten van deze proef worden gedragen door de provincie Groningen. De gemeente Groningen heeft een raadsbesluit genomen om tot uitplaatsing Iederz te komen voor de uitbreiding van de stalling. Doorstroming in het stationsgebied Assen tijdens de infrastructurele werkzaamheden is goed verlopen door goede samenwerking met de gemeente en vervoerders.

Ontwerp dienstregeling en OV-product

Met de invoering van de nieuwe dienstregeling per december 2017 is meer capaciteit beschikbaar gekomen om reizigers te vervoeren. Na invoering van de nieuwe dienstregeling per december 2017 zijn enkele kleine reparaties

nodig geweest, met name op lijn 42 naar Emmen. In de eerste maanden van 2018 is de vervoergroei uit 2017 doorgezet. De nieuwe verbindingen naar Harkstede met Q-link 5 (2 i.p.v. 1 keer per uur) en de versnelde 178 ieder half uur vanuit Siddeburen naar Groningen laten een (grote) groei zien. De nieuwe haltes aan de Frieschestraatweg ter hoogte van Nieuwklap zijn in bedrijf genomen.
Per april 2018 zijn met medefinanciering van Groningen Bereikbaar extra bussen gaan rijden op de verbinding Assen – Zernike en op de nieuwe lijn Stadskanaal – Gieten – Zernike. In het begin was het gebruik van deze extra bussen nog beperkt. Sinds september is het gebruik zover toegenomen dat op beide lijnen zelfs versterkingsbussen in de ochtendspits moeten worden ingezet om alle reizigers te kunnen vervoeren.
In nauw overleg met gemeente en Groningen Bereikbaar zijn verkeerslichten op Stationsweg aangepast om de doorstroming te verbeteren. De invoering van het Publiek Vervoer contract is voor wat betreft de OV-component goed verlopen. Voor de invoering van de Hubtaxi in plaats van de lijnBelbus is een actieve communicatie met LijnBelbusgebruikers opgezet. Desondanks is het gebruik van de Hubtaxi in verhouding tot het voormalig gebruik van de Regiotaxi en lijnBelbus fors afgenomen. De reden van de gebruiksafname wijden wij aan de niet optimale vindbaarheid en uitvoeringskwaliteit en mogelijk het hogere tarief (2,5x OV-tarief).
Samen met Groningen Bereikbaar is richting bedrijven actieve communicatie over de OV-mogelijkheden voor werknemers opgezet. Twee perioden van stakingen als gevolg van het uitblijven van een nieuwe CAO hebben het openbaar vervoer per bus stilgelegd gedurende negen dagen.

Ontwikkeling OV-infrastructuur knooppunten en haltebeleid

Na de opening van de eerste hub in april 2018 zijn er inmiddels meerdere hubs in Groningen en Drenthe van start gegaan. Er bestaat bij gemeenten veel enthousiasme om tot verdere uitrol van opgewaardeerde Hubs te komen, in lijn met onder andere het ontwikkelde haltebeleid van de provincie Groningen. De gesprekken met gemeenten vanuit provincies en OV-bureau leiden tot concrete verbeterplannen voor de Hubs. In de tweede helft van 2018 zijn Hubs in Ten Boer, Zuidhorn en Borger ook officieel geopend. Het Hub programma wordt mogelijk uitgebreid naar Friesland, ook landelijk is er grote belangstelling voor het concept en worden in samenwerking met provincies Drenthe en Groningen regelmatig delegaties van andere overheden ontvangen om tot bredere uitrol te komen. In Emmen is de grond voor de stalling inmiddels aangekocht van de gemeente en is de bouw van de gunning aan een bouwbedrijf gegund binnen budget. Met Enexis zijn voorbereidende gesprekken gevoerd over de verdergaande elektrificatie van het lijnennet, zodat het invoeringsproces hiervan, bijvoorbeeld naar aanleiding van de aanbesteding soepel kan verlopen. Naar aanleiding van de definitieve gunning van de GD concessie is het gesprek met de gemeenten opgestart door de winnende vervoerder Qbuzz. De nieuwe P+R Meerstad is officieel geopend en kent direct al een goed gebruik.

Reizigersinformatie

Binnen het Hub programma zijn gesprekken gevoerd met wegbeheerders van Hubs om alle Hubs te voorzien van DRIS panelen. Dit leidt voorlopig tot een bijbestelling van 47 panelen, die voor 90% gefinancierd worden uit het Hub-budget en 10% door de wegbeheerders. Bij de stakingen en de uitval bij extreme weersomstandigheden is de reiziger via de DRIS panelen geïnformeerd over de situatie. Vanuit het OV-bureau wordt actief gestuurd op verbetering van de reisinformatieketen via de landelijke loketten, onder andere in een project samen met OV-bureau en Qbuzz. Groningen Drenthe heeft landelijk een voortrekkersrol gehad bij de formulering van gestandaardiseerde tekstberichten bij verstoringen op DRIS panelen In de Qbuzz reisplanner is een functionaliteit beschikbaar gekomen die de toegankelijk van de bussen en van de haltes voor een specifieke reis aangeeft.

Waterstofbus en vulpunt bij Akzo in Delfzijl

Financiën

De realisatie voor baten en lasten voor het onderdeel ontwikkeling ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Ontwikkeling	218	156	156	212
Reizigersinformatie en haltebeleid	318	331	331	338
Kwaliteitsimpuls bijdragen Hubs, stallingen en chauffeurs	-	2.500	2.500	159
Totaal lasten	536	2.987	2.987	709
Baten				
Ontwikkeling	-	-	-	-
Reizigersinformatie en haltebeleid	-	-	-	87
Kwaliteitsimpuls bijdragen Hubs, stallingen en chauffeurs	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	87
Saldo	-536	-2.987	-2.987	-622

Het saldo van het onderdeel ontwikkeling valt lager uit dan begroot. Het voordeel ten opzichte van de begroting is € 2.365.000. Het voordeel kan als volgt worden verklaard:

Hogere lasten dan begroot

Op het ontwikkelbudget is € 78.000 meer uitgegeven dan begroot. Reden hiervoor komt voort uit de inhuur van expertise en projectmanagement voor de pilot waterstofbussen en de geplande opschaling naar 20 waterstofbussen.

Lagere lasten dan begroot

In de begroting was een bedrag opgenomen van € 2,5 miljoen voor een voorwaardenscheppende kwaliteitsimpuls voor bijdragen aan de realisatie van Hubs (€ 1 miljoen), het realiseren van stallingsvoorzieningen voor de duurzaamheidseisen van de nieuwe concessie (€ 1,2 miljoen) en het realiseren van kosteneffectieve chauffeursvoorzieningen op het nieuwe busstation Groningen (€ 0,3 miljoen). Deze kwaliteitsimpuls was niet bedoeld volledig in 2018 te worden uitgeput, van deze € 2,5 miljoen is € 159.000 besteed voor het Hub programma. De uitvoering van de realisatie van stallingsvoorzieningen en kosteneffectieve chauffeursvoorzieningen vindt waarschijnlijk plaats na 2020. De besteding van de overige lasten voor de realisatie van de Hubs vindt waarschijnlijk ook in de komende jaren plaats.
Voorgesteld wordt bij de bestemming van het resultaat 2018 om het restant van € 2.341.000 op te nemen in een nieuw te vormen bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls.

Hogere baten dan begroot

De baten voor reizigersinformatie en haltebeleid zijn niet begroot. Deze bestaan uit ontvangen bijdragen van derden voor schades en verplaatsingen van DRIS-panelen. Na aanvankelijke oninbaarheid lukt het nu steeds vaker om de veroorzaker te laten betalen. In totaal is dit een bedrag van € 87.000.

Overige verschillen

Daarnaast zijn er diverse verschillen kleiner dan € 50.000 met in totaal een voordelig saldo van € 15.000.

2.1.4 Beheer

Beheer omvat onder andere de voorbereiding van de aanbesteding GD concessie, het beheer van de concessies, betaalsystemen, sociale veiligheid, reizigersinformatie en het beheer van het financiële deel van concessies.

Doelen

Aanbesteding en gunning GD-concessie

Begin 2017 is de Nota van Uitgangspunten voor de aanbesteding van de nieuwe GD-concessie per december 2019 vastgesteld. Daarnaast zal het Programma van Eisen, na inspraak door alle belangenorganisaties worden vastgesteld en wordt ook het bestek voor de inschrijvers opgesteld. Begin 2018 zal de aanbesteding daadwerkelijk van start gaan en wordt het bestek gepubliceerd. Nog vóór de zomer van 2018 zal de beoordeling van de inschrijvingen plaats vinden en uiterlijk juli 2018 vindt de gunning plaats. Voor eventueel bezwaar en beroep op het gunningsbesluit is de tweede helft van 2018 gereserveerd waarna begin 2019 de gunning van de GD-concessie dan onherroepelijk zal zijn en de implementatie van de nieuwe concessie van start kan gaan. Vanaf half december 2019 zal de nieuwe vervoerder dan uitvoering geven aan het openbaar vervoer in Groningen en Drenthe.

Beheer concessies

- Door structureel, systematisch en proactief de uitvoeringskwaliteit te monitoren en de resultaten daarvan te beheren, wordt een bijdrage geleverd aan de realisatie van een klanttevredenheid van minimaal een 7,5 voor regulier OV en van 7,8 voor HOV.
- Opstellen en uitvoeren van het jaarlijkse kwaliteitsplan (in samenspraak met de vervoerder(s)) en de beheeragenda (kwaliteitsbehoud). De onderwerpen worden samen met concessiehouder geselecteerd op basis van nieuwe ontwikkelingen en klachten van structurele aard en dienen te zorgen voor een verbetering in de reisbeleving van de klant
- Omdat 2018 het een na laatste jaar van de concessie is zal tevens voorzichtig worden gestart met de voorbereiding voor de overgang van de concessie zonder daarbij de uitvoeringskwaliteit van de huidige concessie

uit het oog te verliezen. Mogelijk zullen hiertoe naast de audits rond het verplicht over te nemen materieel, extra audits worden uitgevoerd
- Beheer kleinschalige concessies. Deze concessies zijn in 2017 voor alle vervoerders voor het OV-deel verlengd tot eind 2019
- Beheer van de versterkingsinzet:
  - op kwaliteit conform de besteksvoorwaarden
  - op capaciteit (inzet conform de vervoersvraag)
  - op beschikbaar versterkingsbudget
- Binnen het geheel van Publiek Vervoer het beheer van Hubtaxi

Beheer betaalsystemen

OV-chipkaartsysteem

- Het huidige OV-chipkaartsysteem is stabiel en laat al enkele jaren geen grote fouten meer zien. Doel is het bewaken van de stabiliteit van het systeem
- Daar waar nog (kleine) onregelmatigheden voorkomen zijn klantvriendelijke en effectieve processen noodzakelijk zodat reizigers zo weinig mogelijk hinder van deze onregelmatigheden ondervinden
- In het kader van minder contant geld op de bus worden door vervoerders betaalautomaten geplaatst. Gebruik en operationeel gemak zullen worden gemonitord en waar nodig worden aanvullende maatregelen genomen

Distributie

- Het binnen de vastgestelde (financiële) kaders in stand houden van het distributienetwerk

Beheer Sociale Veiligheid

- Uitvoering geven aan het in 2014 geactualiseerde Sociaal Veiligheidsplan 2015 – 2020
- Het behouden van het door reizigers gegevens rapportcijfer van 8,0 (2015) voor het gevoel van veiligheid
- Het percentage zwart- en grijsrijden behouden op maximaal 1% (effectieve controle op en preventie van zwart- en grijsrijden)

Beheer reizigersinformatie

- Proactief beheer van de kwaliteit van de dynamische reizigersinformatie zodat onzekerheid over reistijden zo veel mogelijk gereduceerd kunnen worden bij reizigers. Zowel bij de halte als (vlak) voor vertrek via reisplanners, apps, websites en DRIS-panelen
- Toezien dat de dynamische reizigersinformatie volledig, tijdig en juist als open data wordt aangeleverd bij de NDOV loketten
- Het verder toepassen van de mogelijkheden die actuele reisinformatie biedt waarbij voor 2018 de prioriteit ligt bij actuele informatie bij verstoringen van de dienstregeling (omleidingen, uitval, onvoorziene verstoringen)
- Speciale aandacht voor reisinformatie op de Hubs en Publiek Vervoer. Mogelijkheden bieden om de reisinformatie van deze vervoersmogelijkheden aan reizigers aan te bieden via een reisplanner

Beheer financiën dienstregeling en dienstregelingsprocessen

Financiële stabiliteit door:

- Financieel beheer dienstverlening 2018
- Scherp toezicht op meer- en minderwerk en daarbij behorende kosten
- Het binnen vastgestelde financiële kaders realiseren van een kwalitatief hoogwaardige dienstregeling 2019 die maximaal tegemoet komt aan de vraag van de reiziger
- Een gedegen afrekening van de dienstregeling 2017

Publiek Vervoer: ondersteuning en facilitering

De vraag gestuurde OV-diensten (Regiotaxi, lijnbelbussen etc.) gaan onderdeel uitmaken van het contract Publiek Vervoer. Het OV-bureau is één van de 36 partijen van de projectorganisatie Publiek Vervoer die in 2017 het gemeentelijk doelgroepenvervoer, het kleinschalig vraaggestuurd vervoer incl. de lokale projecten heeft aanbesteed. Per 1 januari 2018 zullen de nieuwe vervoersovereenkomsten van kracht worden en zullen de vervoerders van start gaan met de uitvoering van het vervoer waaronder de Hubtaxi, waarvoor het OV bureau binnen Publiek Vervoer de primaire verantwoordelijkheid draagt. Ook de facilitaire begeleiding van buurtbusverenigingen zoals die nu nog bij het OV-bureau ligt gaat onderdeel uitmaken van Publiek Vervoer. Het OV-bureau levert een bijdrage aan de voorbereiding

van dit project van de gemeenten in Groningen en Drenthe. De bijdrage van het OV-bureau aan dit project krijgt vorm door het leveren van personele inzet en ondersteunde faciliteiten, zoals huisvesting, automatisering en administratie.

Realisatie

Aanbesteding en gunning GD-concessie

Nadat eind 2017 het bestek voor de aanbesteding van de GD-concessie is gepubliceerd en in het eerste halfjaar van 2018 het proces van vraag & antwoord (4 rondes nota's van inlichtingen) is doorlopen, zijn op 30 april 2018 drie kwalitatief hoogwaardige inschrijvingen ontvangen. Na een zorgvuldig verlopen beoordelingsproces is de concessie op 12 juli voor de periode 2020-2030 gegund aan Qbuzz. Omdat er binnen de wettelijke termijn van 6 weken geen bezwaar is ontvangen, is de gunning van de concessie aan Qbuzz onherroepelijk geworden.

Beheer concessies

- Vanaf het najaar 2017 is de onvrede onder de chauffeurs over o.a. krappe rijtijden en onvoldoende pauzemogelijkheden gegroeid. Dit heeft in het eerste half jaar van 2018 geresulteerd in een 9-tal stakingsdagen om de roep om een betere CAO op deze punten kracht bij te zetten. De stakingsdagen vonden plaats op 4 januari, 30 april, 1 mei, 26 mei, 27 juni, 28 juni, 29 juni, 30 juni en 1 juli. Waarbij op de laatste 2 genoemde data de staking beperkt is gebleven tot enkele vestigingen. Dit heeft uiteindelijk ook geleid tot een lager totaalaantal reizigerskilometers en -opbrengsten in 2018. De uitgespaarde kosten (niet gereden ritten worden ook niet betaald) zijn, gecorrigeerd met de gederfde inkomsten voor de stakingsdagen, door het dagelijks bestuur vrijgemaakt om in te zetten voor klantvriendelijke acties als tegemoetkoming voor de overlast van de stakingen.
- De voorbereidende werkzaamheden voor de aanpassing aan de Zuidelijke Ringweg zijn van start gegaan in 2018. Dit heeft gedurende die periode effect gehad op de doorstroming van het verkeer in de stad Groningen waarmee het lastiger was om de punctualiteit op het hoge niveau te houden wat de reiziger gewend was. Met name de aankomstpunctualiteit en dientengevolge het realiseren van aansluitingen op bus of trein stond onder druk, wat ook tot uitdrukking is gekomen in het klachtenoverzicht.
- Bij de wijziging van de dienstregeling in december 2017 is door middel van mystery guest onderzoek nagegaan of vervoerders alle vereiste zaken op een goede wijze hebben doorgevoerd. Dit bleek het geval.
- Ten aanzien van beschikbare vervoercapaciteit vond er een continue bewaking plaats waar aanvullende dan wel minder vervoerscapaciteit benodigd is. Waar aan de orde wordt versterkende capaciteit ingezet.
- Met betrekking tot de versterkingen is er ook een verscherpte aandacht voor inzet op kwaliteit. Met name de beschikbaarheid en verkoop van de juiste vervoerbewijzen op versterkingsritten is aanleiding geweest om in bepaalde gevallen zelfs boetes op te leggen aan de vervoerder.
- Er is in 2018 een verhoogd percentage te vroeg vertrokken ritten waargenomen. Chauffeurs zien de congestie toenemen en spelen met name in de spitsperiodes hierop in door te vroeg te vertrekken van de beginhalte. Wellicht begrijpelijk maar zeker niet gewenst. Hier is actie op ondernomen.
- Arriva Touring heeft de afgelopen twee jaar een pilot uitgevoerd met het rijden op HVO. Deze pilot is onlangs geëindigd en zal binnenkort worden geëvalueerd.
- Per 9 april 2018 is Publiek Vervoer van start gegaan en hebben de regiovervoerders vanuit de oude vervoersovereenkomsten alleen nog het kleinschalig openbaar vervoer voor hun regio overgehouden. Daarbij blijven de bestaande concessievoorwaarden van kracht.
- Publiek Vervoer voert het beheer van de hubtaxi onder verantwoordelijkheid van het OV-bureau uit. Er zijn relatief weinig klachten over de uitvoering van het vervoer, maar dat wil niet zeggen dat de uitvoering altijd perfect verloopt. Daarnaast zijn er wel een aantal klachten over de niet altijd even duidelijke voorwaarden waaronder een hubtaxi kan worden geboekt. Hier worden aanvullende regels voor opgesteld. De vindbaarheid van de hubtaxi in de reisinformatie blijft een voortdurend aandachtspunt.

Beheer betaalsystemen

- De gefaseerde invoering van nieuwe pinapparatuur heeft ertoe geleid dat per 1 september op Q-link Rood (Emmen – Klazienaveen) en de stadsdiensten in Emmen niet meer met cash geld kan worden betaald. Vanaf 1 oktober is dit ook op Q-link groen (Zuidhorn – Groningen) het geval en vanaf 1 november is het ook op Q-link paars (Annen/Zuidlaren – Groningen – Delfzijl) niet meer mogelijk om met contant geld te betalen. De overige

lijnen in Groningen en Drenthe volgen gedurende 2019 en is volledig cashless als de nieuwe concessie per december 2019 van start gaat.

- Vanaf 1 januari 2018 kan bij Arriva Touring (Groningen – Drachten) niet meer met contant geld op de bus worden betaald.

Beheer Sociale Veiligheid

- Na de zomervakantie is het aantal incidenten sterk toegenomen. De toename is volledig toe te schrijven aan de situatie rond lijn 73 (Emmen – Ter Apel). Een groep asielzoekers veroorzaakt zodanig veel onrust dat chauffeurs dreigden tot acties over te gaan. Er een verhoogde inzet van OV-stewards gepleegd om de situatie te stabiliseren. Met het ministerie van Veiligheid en Justitie, het COA en gemeente Westerwolde wordt gesproken over structurele oplossingen.
- In april is het cijfer voor sociale veiligheid 2018 bekend geworden (Klantenbarometer). Groningen en Drenthe scoren onveranderd hoog: 7,6 en 7,8 voor HOV.
- Het percentage zwart- en grijsrijden was in 2018 0,19% (jaar 2017: 0,21%).

Beheer reizigersinformatie

- De bestelling van de nieuwe DRIS-panelen voor de hubs is nog niet rond. Met de huidige contractant zijn nog steeds issues omtrent de voorwaarden voor de bestelling. Verwachting is dat deze issues begin 2019 zijn opgelost.
- In september heeft er een vervolggesprek plaats gevonden met OV-9292 over betere vindbaarheid van hubtaxi in de reisapp van OV-9292. Dit heeft vanwege technische complicaties helaas nog niet geleid tot concrete acties om de vindbaarheid van de hubtaxi in OV9292 te verbeteren.
- Bij de staking van 4 januari en de staking van 30 april werd duidelijk dat de reizigersinformatie bij dergelijke verstoringen dramatisch is omdat de landelijke aansturing sterk te wensen over laat. Op onder andere ons aandringen zijn de onregelmatigheden tijdens die dagen input geweest voor een kwaliteitsslag in de informatievoorziening. Bij de stakingen van begin mei was de reizigersinformatie op de DRIS-panelen in ieder geval up-to-date. Het feit dat het toen goed ging is overigens nog geen garantie voor de toekomst. Scherpe bewaking is noodzakelijk.

Beheer financiën dienstregeling en dienstregelingsprocessen

Financieel beheer op de dienstregeling is een continu proces waarbij steeds in beeld is welke kosten gemaakt worden om de dienstregeling re realiseren en hoe dit zich verhoudt tot de financiële kaders.

Publiek Vervoer: ondersteuning en facilitering

- Per 9 april is Publiek Vervoer van start gegaan. Met de projectorganisatie zijn afspraken gemaakt over het leveren van personele inzet en ondersteunende faciliteiten. In de opstartfase van de nieuwe overeenkomst is een aantal klachten ontvangen over het opheffen van de laatste LijnBelBussen en de verwijzing naar de hubtaxi. Voor schrijnende gevallen is tot het eind van het jaar een compensatieregeling opgesteld. Uiteindelijk heeft hier slechts een zeer beperkt aantal reizigers gebruik van gemaakt.
- De doorontwikkeling van de buurtbussen en de rol van de buurtbussen in de totale mobiliteit hebben de komende jaren de aandacht. Deze doorontwikkeling wordt door de organisatie Publiek Vervoer getrokken, uiteraard in samenwerking en overleg met de buurtbusverenigingen.
- Verder is het OV-bureau voornemens om formeel deel te gaan namen in de GR Publiek Vervoer.

Financiën

De realisatie voor baten en lasten voor het onderdeel beheer ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Beheer algemeen en audits	227	158	158	241
Concessiemanagement GD	93.293	98.178	98.178	98.105
Concessiemanagement HOV	4.395	4.615	4.615	4.602
Concessiemanagement Q315	458	435	435	505
Concessiemanagement KLOV	7.919	5.821	5.821	5.735
Concessiemanagement Publiek Vervoer	-	1.000	1.000	1.011
Concessiemanagement Hubtaxi	-	1.400	1.400	424
Additionele kosten OV-chipkaart	1.457	1.469	1.469	1.528
Sociale veiligheid	863	680	680	896
Bijdrage Publiek Vervoer	-	-	100	120
Verlengingsafspraken	-	-1.125	-1.125	-
Maatregelen dienstregeling 2018	-	1.500	1.500	-
Dienstregelingspakket duurzaamheid en capaciteit 2018	-	250	250	-
Totaal lasten	**108.612**	**114.381**	**114.481**	**113.167**
Baten				
Concessiemanagement GD	52.321	52.506	52.506	52.541
Concessiemanagement HOV	2.418	2.582	2.582	2.228
Concessiemanagement Q315	-	-	-	-
Concessiemanagement KLOV	1.145	961	961	801
Concessiemanagement Publiek Vervoer	-	700	700	195
Sociale veiligheid	167	25	25	36
Extra reizigersopbrengsten 2018	-	1.000	1.000	-
Totaal baten	**56.051**	**57.774**	**57.774**	**55.801**
Saldo	**-52.561**	**-56.607**	**-56.707**	**-57.366**

In de primaire begroting was de bijdrage aan Publiek Vervoer verantwoord onder de special projects. Aangezien Publiek Vervoer qua onderdeel meer affiniteit met het onderdeel beheer is besloten om in de gewijzigde begroting te presenteren onder het onderdeel beheer.

Ook is in de begroting een aantal stelposten opgenomen, namelijk verleningsafspraken, maatregelen dienstregeling 2018, dienstregelingspakket duurzaamheid en capaciteit 2018 en extra reizigersopbrengsten vanaf 2018. Voor het vergelijken van de werkelijke cijfers met de begrote cijfers, zijn deze stelposten verdeeld over de diverse concessies, waarbij het grootste deel van de bedragen betrekking heeft op het concessiemanagement GD.

Het saldo van het onderdeel beheer ten opzichte van de gewijzigde begroting is nadelig met een saldo van € 659.000. De verklaring is als volgt:

Lagere lasten dan begroot

Concessiemanagement GD en HOV: in 2018 zijn er acht stakingsdagen geweest waardoor de werkelijke kosten achterblijven bij de begroting. Uitgangspunt in de concessie is namelijk dat er geen lasten worden vergoed, wanneer er geen dienst is verleend. Hierdoor worden niet gereden ritten, niet vergoed. Door de stakingsdagen in januari, april, mei en juni is er voor € 1.970.000 minder aan dienstregelinguren vergoed. Dit levert een voordeel op in de vorm van minder lasten.

Concessiemanagement KLOV: lagere lasten dan begroot wordt veroorzaakt doordat er werkelijk minder DRU's zijn gereden dan geraamd. Daarnaast is er sprake van een lager LBI-percentage dan berekend bij de begroting. In totaal levert dit een voordeel op van € 236.000.

Concessiemanagement Hubtaxi: lagere lasten aangezien er minder gebruik is gemaakt van deze diensten dan in de begroting was geraamd. Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van de daadwerkelijke kosten voor de uitvoering van LijnBelbus en Regiotaxi. Dit leek aannemelijk aangezien de Hubtaxi de functionaliteit van zowel de LijnBelbus al de Regiotaxi in 2018 heeft overgenomen.

Echter een deel van de LijnBelbussen is bij de uiteindelijke dienstregeling bepaling omgezet in vaste lijndiensten. Dit deel van het vervoer is dus blijven rijden, maar valt niet meer onder Hubtaxi, maar als reguliere busdienst. Daarnaast is het resterende vraagafhankelijke deel van de LijnBelbus, dat ingevuld wordt door de Hubtaxi, vooralsnog kleiner dan verwacht, hoewel licht stijgend. Ook is er sprake van een lager LBI-percentage dan nog berekend bij de begroting. In totaal levert dit een voordeel op van € 976.000.

Hogere lasten dan begroot

Voor de post beheer algemeen en audits vallen de kosten hoger uit, namelijk € 108.000. Dit betreft de inhuur van expertise voor ondersteuning van de aanbesteding (beoordeling en gunning) van de GD concessie 2020 en de juridische onderbouwing. Het feit dat er geen bezwaar is ingediend is mede het gevolg van uitgebreide en juridisch waterdichte afwijzingsbrieven aan de inschrijvers die niet gegund hebben gekregen. Hier is veel tijd, inspanning en juridische expertise in gestoken.

Concessiemanagement GD: in het boekjaar 2018 zijn een aantal lasten verantwoord, die betrekking hebben op voorgaande jaren, namelijk een bonus over het jaar 2017 van € 120.000 voor de klanttevredenheid en de afrekening van de GD concessie over 2017, waarbij € 543.000 terug moet worden betaald (nadelig).

In 2018 zijn er, uitgezonderd de stakingsdagen, meer dienstregelingsuren gereden dan regulier begroot. Dit is het gevolg van het omzetten van LijnBelbussen naar vaste lijnen en door diverse kleine aanpassingen. Per saldo levert dit een nadeel op van € 469.000.

De afschrijvingslast voor de busremise Groningen is niet meegenomen in de begroting. Dit levert een nadeel op van € 92.000. Verder is er eenmalig een bedrag van € 108.000 besteed voor snelle pinapparatuur in 30 bussen, deze lasten waren eveneens niet begroot (nadelig).

De lasten voor het concessiemanagement HOV zijn in 2018 hoger door een correctie op de afrekening 2017 voor het bedrag van € 110.000.

In de begroting is het budget voor het concessiemanagement Qliner 315 berekend op geschatte en daarmee voorlopige index. Afrekening op basis van de daadwerkelijke index in 2018 levert een nadeel op van € 63.000.

Er vindt steeds meer een verschuiving plaats van de papieren buskaartjes naar reizen met de OV-chipkaart. Daarmee neemt het aantal transacties OV-chipkaart echter ook toe. In de begroting zijn deze toenemende transactiekosten te laag ingeschat. Dit leidt tot additionele kosten OV-chipkaart van € 59.000 (nadelig)

De lasten voor sociale veiligheid zijn € 216.000 hoger dan geraamd. Reden voor deze overschrijding is de extra inzet van OV-stewards op lijn 73 om de veiligheid van de chauffeurs en reizigers te borgen, als gevolg van de overlast veroorzaakt door een kleine groep bewoners van het AZC in Ter Apel.

Lagere baten dan begroot

GD concessiemanagement: in 2018 is een correctie op de afrekeningen van 2017 verantwoord. Dit levert lagere baten op, die een nadelig effect hebben van € 330.000 voor 2018.

Daarnaast is er sprake van lagere opbrengsten doordat er in 2018 een aantal stakingsdagen zijn geweest. Dit levert een lagere omzet op van ongeveer € 915.000. Dit heeft een nadelig effect op de GD en de HOV-concessie.

Concessiemanagement KLOV: de opbrengsten vallen € 263.000 lager uit dan geraamd. Er zijn minder abonnementen verkocht en in 2018 is er minder gebruik gemaakt van het kleinschalig openbaar vervoer.
Concessiemanagement publiek vervoer: De baten zijn fors lager met € 505.000 in vergelijking met de begroting. Een deel van de verklaring is dat een aantal LijnBelbussen zijn omgezet in vaste lijnen die onder de GD-concessie vallen. Daarmee vallen een de baten van deze lijnen ook onder de GD-concessie. Een tweede reden voor de lagere baten is het feit dat er minder gebruik is gemaakt van de hubtaxi dan begroot.

Overige verschillen
Daarnaast zijn er diverse verschillen kleiner dan € 50.000 met in totaal een voordelig saldo van € 40.000.

2.1.5 Informatie en analyse

Onder informatie en analyse valt het databeheer, rapportages, financiële informatievoorziening, advisering en ondersteuning, coördinatie onderzoeken, analyse en publicaties en kwaliteitszorg en coördinatie klachtafhandeling. Het product informatie en analyse draagt indirect bij aan de realisatie van de doelstellingen van het OV-bureau door het ondersteunen van de producten klant reiziger, ontwikkeling, beheer en financiën. Dit gebeurt door het op actieve wijze voorzien van informatie, analyses beschikbaar de stellen en het faciliteren van processen.
In landelijk verband wordt gewerkt aan het openstellen en verbeteren van vervoersdata via landelijke loketten.

Doelen
Kwaliteitszorg data en analyse • Bewaken inkomende informatiestromen en –bronnen van vervoerders en landelijke databronnen • Waarborgen en toetsen van de kwaliteit van de informatiestromen • Beheren van het Digitaal Reizigers Panel • Bijdrage leveren aan de aanbesteding, dienstregeling en Publiek Vervoer • Bijdrage leveren aan verschillende onderzoeksvragen
Open data • Stimuleren van het gebruik van OV-open data onder reizigers, onderzoekers, bedrijven en andere overheden • Organiseren van data-pilots die bijdragen aan innovatie en ontwikkeling data-gebruik • Het beschikbaar stellen (binnen de juridische en marktmogelijkheden) van data aan iedereen die hierin geïnteresseerd is • Het verkennen van de mogelijkheden van nieuwe sensortechnologie voor onderzoek • Het verkennen van de mogelijkheden van externe open databronnen die interessant zijn voor OV-bureau • Uitbreiding van de functionaliteit Dashboard' met open data gegevens over CO_2 per reizigerskilometer, kostendekkingsgraad en klanttevredenheid
Rapportages/ Financiële informatievoorziening • Opstellen van rapportages ter ondersteuning van de uitvoering van het beleid, zoals managementrapportages • Beheer van de subsidieverlening en vaststelling m.b.t. de concessies • Jaarlijkse trendmonitor • Samenwerking Groningen Bereikbaar voor de rapportagetool bereikbaarheid Groningen Stad • Doorontwikkeling van het bestaande prognosemodel • Interne IT en Informatiebeveiliging

Realisatie

Het borgen van kwaliteit van data en analyses is een continu doorlopend proces. Maandelijks vindt er een check plaats op externe aangeleverde gegevens, bijvoorbeeld van vervoerders. Diverse data zijn in 2018 verder gevisualiseerd, bijvoorbeeld in rapportages. Verder is in 2018 gezocht naar nieuwe informatiestromen. Voorbeelden hiervan zijn het Landelijk Product Register (LPR) en NDOV-data.
Er zijn diverse onderzoeken geweest naar de klanttevredenheid, zoals via het Digitaal Reizigers Panel, het klanttevredenheidsonderzoek en onderzoek met een hartslagmeter, waardoor de beleving van de reiziger gemeten kan worden. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn door informatie en analyse verder beoordeeld.
Voor de aanbesteding van de GD concessie 2020 is er een bijdrage geleverd bij het opstellen van het bestek. Ook bij het opstellen van de nieuwe dienstregeling en de opstart van Publiek Vervoer is er een beroep gedaan op de medewerkers van informatie en analyse.
In 2018 is het informatiebeveiligingskader vastgesteld in het DB, waarin ook het voldoen aan de richtlijn voor de Algemene verordening gegevensbeheer (AVG) is opgenomen. Voorafgaand de ingangsdatum van de nieuwe AVG (eind mei) is een analyse uitgevoerd om te voldoen aan deze richtlijn en zijn de maatregelen genomen om aan de AVG te voldoen. Tevens is er een start gemaakt met de ontwikkeling van het ICT beleid. Het vernieuwde ICT beleid is gebaseerd op uitgangspunten die het mogelijk moet maken met de ingang van de nieuwe concessie 2020 informatie gestuurd te gaan aansturen. Om de informatievoorziening toegankelijker te maken voor medewerkers zijn er licenties van een BI tool gekocht (business intelligent).
Verder is er een begin gemaakt met het project informatie gestuurd werken. Het doel is om eind 2019 de interne organisatie te ondersteunen met dynamische informatie die het sturen en beheersen van de uitvoering van het OV-bureau in grote mate ontzorgt. De uitvoeringsafspraken van Qbuzz (concessieofferte) zullen worden vertaald in informatie-indicatoren met daaraan gedefinieerde normen die zo mogelijk real time het OV-bureau inzicht moet gegeven in de kwaliteit van uitvoering van de concessie door Qbuzz.
Daarnaast is er gewerkt aan diverse rapportages, die zijn vermeld onder doelen.

Financiën

De realisatie voor baten en lasten voor het onderdeel informatie en analyse ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Informatie en analyse	158	155	155	157
Totaal lasten	158	155	155	157
Baten				
Informatie en analyse	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-
Saldo	-158	-155	-155	-157

Het saldo van informatie en analyse laat een nadelig saldo zie van € 2.000 ten opzichte van de begroting na wijzigingen. Gezien de omvang van dit verschil is verdere analyse niet van toepassing.

2.1.6 Special projects

Evenementen- en nachtvervoer en projecten voor derden horen bij dit onderdeel. Evenementen- en nachtvervoer is bijzonder vervoer dat voor het OV-bureau volledig kostendekkend wordt aangeboden. Door cofinanciering vanuit organisator en/of gemeenten of het hanteren van hoge tarieven is dit mogelijk.
Voor bezoekers van horeca, bioscopen, schouwburgen, e.d. waar mogelijk bieden van openbaar vervoer aanvullend op het reguliere aanbod gedurende bepaalde nachten, op basis van het principe van kosten-

dekkendheid of door het aanpassen van tarieven, evt. met cofinanciering van gemeenten en horeca. Het aanbod van nachtvervoer wordt in nauw overleg met de gemeente(n) bepaald.
Overigens zijn evenementen voor reizigers vaak een eerste kennismaking met het OV, en is een goede reiservaring dus van belang.

Voor projecten van derden worden de volgende condities gehanteerd:
- kostendekkend in overeenstemming met het belang voor het OV-bureau
- niet in de markt concurrerende activiteiten
- voor het OV-bureau in de zin van kennis en knowhow een meerwaarde en ook een relationele meerwaarde in relatie tot de doelstellingen van het OV-bureau

Doelen

Evenementen- en nachtvervoer

Evenementenvervoer en nachtbussen worden in principe kostendekkend ingezet waarbij organisaties en/of gemeenten in enkele gevallen een financiële bijdrage leveren om deze kostendekkend te kunnen bereiken:
- Zoals vervoer voor jaarlijks terugkerende 'evenementen', bijv. TT Assen, Truckstar, Gamma Racing Day, WK Superbikes, C'est La Vie Emmen, Zuidlaardermarkt, Open Dagen RUG, Bloemenjaarmarkt, Koningsnacht en -dag en het Bevrijdingsfestival. Daarnaast wordt evenementenvervoer geregeld voor eenmalige grote evenementen.
- Bij enkele grote evenementen waar extra vervoer gewenst is, maar dit niet kostendekkend is te realiseren wordt vanuit het budget marketing & communicatie geld beschikbaar gesteld om het extra vervoer te regelen. Dit om er voor zorg te dragen dat (nieuwe) reizigers een positieve reiservaring opdoen waarmee de kans groter is dat deze reizigers vaker van de bus gebruik zullen gaan maken. Voorbeelden hiervan zijn o.a. meer Qliners op Koningsdag en Bevrijdingsdag.
- Het nachtbusnetwerk zal op basis van vraag vanuit organisaties (gemeenten e.d.) en reizigers waar mogelijk worden uitgebreid en waar noodzakelijk worden versoberd indien het aantal reizigers voor een kostendekking niet voldoende is en gemeenten en/of horeca geen financiële bijdrage willen/kunnen leveren.

Realisatie

Evenementen- en nachtvervoer

Het gebruik van het evenementen- en nachtvervoer is veelal toegenomen t.o.v. voorgaande jaren, zoals bij het Open Dagen vervoer van de RUG en Bloemenjaarmarkt. Op Koningsdag bracht de koninklijke familie een bezoek aan de stad Groningen. Mede dankzij dit bezoek is het busvervoer in en om de stad Groningen 50 procent meer gebruikt dan vorig jaar. Ondanks dat festiviteiten in de stad in de nacht ervoor vanwege het koninklijk bezoek veel eerder eindigden, zijn ook de bussen in de nacht 11 procent meer gebruikt dan vorig jaar.
Het extra busvervoer tijdens Bevrijdingsdag is ook in 2018 verder gegroeid. Dit jaar liet een groei van 40 procent zien in de extra bussen. Tijdens de TT zijn de pendelbussen tussen station en Circuit veel minder gebruikt dan voorgaande jaren, dit was ook volgens verwachting vanwege werkzaamheden aan het spoor die in het TT weekend bij Zwolle plaatsvonden. De nachtbussen voor bezoekers van het TT-festival zijn wederom meer gebruikt dan vorig jaar. Totaal zijn in de drie nachten samen 18.000 bezoekers in de nachtbussen gestapt, wat ruim vier keer zoveel is in vergelijking met 2014.
Ook busvervoer bij andere evenementen laten een goed gebruik zien, zoals het busvervoer tijdens de Donderdag Meppeldagen die dit jaar zes donderdagen werd uitgevoerd. Het gebruik was zo overweldigend dat tijdens de laatste donderdagavonden grotere bussen ingezet moesten worden.
De geplande inzet uit de begroting van marketing en communicatie (beschreven bij Doelen Klant-Reiziger) was in 2018 niet nodig. Het gebruik van de bussen bij evenementen was in totaal zo groot, dat de gewenste kostendekkendheid behaald is.
In bijlage F is een overzicht opgenomen van de evenementen, die in 2018 hebben plaats gevonden.

In 2018 is het gebruik van de reguliere nachtbuslijnen toegenomen. Een aandachtspunt hierbij was om eventueel bij te sturen door indien nodig extra ritten in te zetten. Voor 2018 is dit niet nodig geweest, wel zijn er grotere bussen ingezet.

Financiën

De realisatie voor baten en lasten voor het onderdeel special projects ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Evenementen- en nachtvervoer	504	395	395	566
Publiek vervoer	70	100	-	
Totaal lasten	**574**	**495**	**395**	**566**
Baten				
Evenementen- en nachtvervoer	504	395	395	592
Totaal baten	**504**	**395**	**395**	**592**
Saldo	**-70**	**-100**	**-**	**26**

In de primaire begroting was de bijdrage aan Publiek Vervoer verantwoord onder de special projects. Aangezien Publiek Vervoer qua onderdeel meer affiniteit met het onderdeel beheer is besloten om in de gewijzigde begroting te presenteren onder het onderdeel beheer.

Het doel van het evenementen- en nachtvervoer is dat het 100% dekkend is. In 2018 was de kostendekking 105%. Het saldo van het onderdeel special projects is € 26.000 voordeliger ten opzichte van de begroting. Dit kan als volgt worden verklaard:

Hogere lasten dan begroot

De lasten van het evenementen- en nachtvervoer zijn € 171.000 hoger dan begroot. Reden hiervoor is dat er steeds meer reizigers gebruik maken van het evenementen en nachtvervoer. Daarnaast is het aantal evenementen ook uitgebreid ten opzichte van de begroting.

Hogere baten dan begroot

De baten van het evenementen- en nachtvervoer zijn € 197.000 hoger dan begroot. Reden hiervoor is dat er steeds meer reizigers gebruik maken van het evenementen en nachtvervoer. Daarnaast is het aantal evenementen ook uitgebreid ten opzichte van de begroting.

2.1.7 Bedrijfsvoering

Het algemene doel van bedrijfsvoering is om op slagvaardige, kwalitatief hoogwaardige klantvriendelijke en flexibele wijze de primaire taakstelling van het OV-bureau mogelijk te maken. Onder bedrijfsvoering valt onder andere organisatieontwikkeling, automatisering en huisvesting.

Doelen

Organisatieontwikkeling

Van de ambtelijke dienst van het OV-bureau wordt in 2018 (net als in de afgelopen jaren) gevraagd:

- Overtuigende adviesrol voor het bestuur en de moederorganisaties op inhoud, proces, bestuurlijk-politieke gevoeligheden, financiële risico's, opdrachtnemerschap van (kaderstellende) bestuursbesluiten en zorgvuldige verantwoording richting bestuur

- Heldere – met de gebiedspartners gedeelde - vervoerkundige hoofdlijnenvisie op de doorontwikkeling van het Regionaal Openbaar Vervoer in het gebied, doorwerkend in een afgestemd meerjarenperspectief zodanige mix van opdrachtgeverschap en partnership met de concessiehouders dat deze optimaal en geïnspireerd hun taken vormgeven en uitvoeren ("inlevende zakelijkheid")
- Invulling partnership met inliggende gemeenten rond de verschillende vormen van collectief vervoer in het gebied, realiseren van Hubs, inzet voor het realiseren van Publiek Vervoer, waaronder Hubtaxi etc.
- Zodanige vormgeving van klantgerichtheid, productontwikkeling, marketing en contractbeheer binnen het OV dat verdere groei van het regionaal OV op de (HOV-)lijnen met groeipotentie met behoud van een gebiedsdekkende ontsluiting van het landelijk gebied plaats kan hebben
- Het voortdurend leggen van relevante verbindingen in de regio, naar andere regio's en (inter)nationaal
- Hoogwaardig niveau van (waar mogelijk open) data realiseren op basis waarvan analyses kunnen plaatshebben
- Samenhang binnen het OV-bureau en doordachte en op voldoende feiten gebaseerde besluiten en voorstellen (inhoud, bestuurlijk, financieel, juridisch, promotioneel etc.)
- Professionele organisatie, met professionele en verbindende medewerkers, die in- en extern goede samenwerking weten te bereiken op belangrijke maatschappelijke thema's als verduurzaming, stedelijke ontwikkeling en krimp in delen van het gebied
- Binnen voortdurende randvoorwaarden en kwaliteitskaders (financieel, juridisch/WGR, integriteit)
- Zorgvuldig werkgeverschap met ook elementen overheidsdoelstellingen op het gebied van arbeidsparticipatie en opleiden – bijvoorbeeld via stageplaatsen etc.

Automatisering

In 2016 is het serverpark en de desktop vernieuwd (incl. bijbehorende serversoftware). Beide waren afgeschreven. Ook is in 2016 de telefooncentrale vernieuwd en zijn de mobiele abonnementen verlengd. Voor 2018 is het doel een ongestoorde en adequate beschikbaarheid van de ICT infrastructuur. Het beheer en onderhoud hiervoor is uitbesteed.

De inhoud van het onderwerp OV en de samenwerkingsvorm van het OV-bureau maken dat doelstellingen slechts kunnen worden gerealiseerd als de volgende kernkwaliteiten in voldoende mate aanwezig zijn in de organisatie:

- inhoudelijke expertise (kennis/kunde)
- professioneel opdrachtgeverschap
- gedrevenheid (enthousiasme)
- grensverleggende neiging (durf, lef, visionair, creatief)
- resultaatgerichtheid
- gerichtheid op de reiziger
- samenwerkingsbereidheid met andere stakeholders voor het OV in het gebied

Eveneens kunnen ambities alleen worden waargemaakt als organisatie breed wordt gewerkt vanuit de volgende kernwaarden:

- met betrokkenheid en passie
- integraal denkend en werkend
- het verschil willen maken (ambitie)
- verbindend werken en gericht op samenwerking

Het OV-bureau (bestuur en ambtelijke dienst) streeft daarbij naar een niveau van werken en presteren na dat door moeders, burgers, klanten, partnerorganisaties in het gebied en collega-organisaties (andere OV-autoriteiten) wordt erkend en herkend als zeer vertrouwd, verbindend en vooruitstrevend.

Organogram en formatie

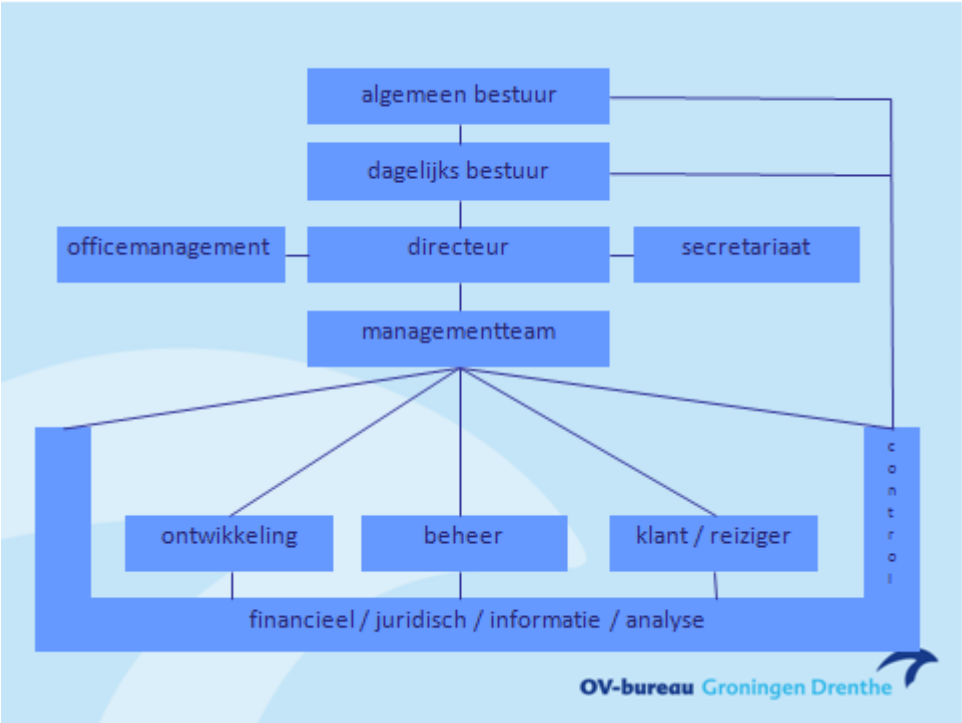

Het bovenstaande organogram bevat de formele organisatiestructuur van het OV-bureau. In praktijk kent het OV-bureau echter een meer gevarieerde werkwijze, waarbij medewerkers niet alleen in clusterverband werken, maar ook in continue integrale processen, programma's en projecten, vrijwel altijd ook in samenspel met medewerkers van moederorganisaties en alle andere bij de mobiliteit betrokken partijen in het gebied en daarbuiten. Belangrijke thema's die in dit kader spelen zijn bijvoorbeeld:

- Klantervaringen centraal stellen in de doorontwikkeling van het bussysteem als onderdeel van het mobiliteitssysteem.
- Verduurzaming van het busvervoer in relatie tot verduurzamingsdoelstellingen van de noordelijke provincies
- Doorontwikkeling HOV als aantrekkelijk en herkenbaar mobiliteitsproduct.
- Bijdragen aan een stelsel van aantrekkelijke en herkenbare Hubs.

De control in bovenstaand schema is belegd bij de controller. De controller adviseert rechtstreeks aan de directeur en/of het dagelijks bestuur (DB) en algemeen bestuur (AB) over alle zaken die de financieel/economische bedrijfsvoering betreffen. Aandachtspunten van control zijn onder meer:

- Checks op gehanteerde (meerjaren)prognoses, gehanteerde prognose-systematiek en doorrekeningen financiële gevolgen voornemens en wensen (zoals die intern tot op MT/directieniveau worden uitvoeren bij elk relevant voorstel).
- Inrichting begrotingsproces en het jaarrekeningproces.
- Borging kwaliteit interne financiële processen.
- Waar aan de orde aanpassingsvoorstellen op gehanteerde systematieken/processen.

De controller heeft een zelfstandig signalerende functie richting het AB en DB. Een nadere beschrijving van de taken en bevoegdheden van de controller is vastgelegd in het Statuut voor de controller.

In 2018 bedroeg de werkelijke feitelijke personele bezetting gemiddeld 18,77 fte. Dit is exclusief de detacheringen aan Publiek Vervoer (1 fte) en DOVA (1,89 fte). Dit wijkt licht af van de in de begroting 2018 genoemde 18,2fte, wat veroorzaakt is door kleine formatie wijzigingen van een aantal medewerkers (meer/minder werken). Naast deze formatie is voor diverse diensten extra capaciteit ingehuurd uit het budget van de advieskosten.

Een deel van de formatie is in verband met BBV voorschriften verantwoord in de paragraaf Overhead.
De formatie is als volgt verdeeld over de verschillende organisatieonderdelen van het OV-bureau:

Formatie	*Omvang in fte's*
Directeur	*1,0*
Cluster Klant - reiziger	*2,25*
Cluster Ontwikkeling	*3,84*
Cluster Beheer (incl. aanbesteding)	*5,19*
Financiën, Control, Juridische zaken, Informatie & Analyse	*4,69*
Officemanagement & secretariaat	*1,8*
Totaal	*18,77*

Realisatie

- Per 1 september 2018 is de heer W.F. (Wilko) Mol in dienst gekomen als nieuwe directeur van het OV-bureau. In de periode na het vertrek van Jan van Selm (februari) tot september 2018 heeft Erwin Stoker tijdelijk de functie van waarnemend directeur vervult.
- Sinds eind maart is de organisatie publiek vervoer een bedrijfsvoeringsorganisatie (GR). Als OV-bureau hebben we in de eerste 10 maanden van 2018 veel effort gestoken om hen te ondersteunen waar mogelijk. Sinds 9 april voert publiek vervoer haar taken uit voor het wmo, leerlingenvervoer, hubtaxi en lokale vervoersinitiatieven. In de eerste maanden van het bestaan vroegen met name de ad hoc bedrijfsvoeringsvraagstukken veel aandacht.
- Op 5 juli 2018 is de ontwerpbegroting 2019 zonder wijzigingen vastgesteld door het algemeen bestuur, nadat de begroting instemmend is behandeld in de raad van Groningen en staten van beide provincies. De nieuwe opzet van de begroting waarin het gebruik van infographics is toegepast werd daarbij als zeer positief ervaren.
- De begroting 2019 is vastgesteld voordat de gunning van de concessie 2020 heeft plaatsgevonden. De financiële meerjarenraming in de begroting 2019 is gebaseerd op de voorwaarden van de lopende concessie. De voorwaarden van deze concessie zijn op de lange termijn dermate ongunstig dat er vanaf 2021 een sterk negatief oplopend eigen vermogen werd geprognotiseerd. Bij de vaststelling van de begroting is destijds aan de raad & staten toegezegd de meerjarenraming te herijken op basis van de uitkomst van de nieuwe concessie.
  In oktober zijn de raad & staten van het dagelijks bestuur geïnformeerd met een herijkte meerjarenraming.
  Het financiële beeld op basis van de voorwaarden van de gegunde concessie tonen daarbij een licht positieve ontwikkeling in het eigen vermogen voor de komende jaren, waarbij rekening is gehouden met een LBI index van 3,5%.
- Op 5 juli 2018 is door het algemeen bestuur besloten tot deelname in Coöperatieve vereniging DOVA. In het najaar 2018 is het voorstel van tot toetreding worden voorgelegd aan raad van Groningen en staten van de provincies Groningen en Drenthe. Tevens lag daarbij het voorstel voor om de GR sec aan te passen om toetredingen tot deelname in privaatrechtelijke en publiekrechtelijke rechtspersonen mogelijk te maken. Zowel raad als staten hebben ingestemd met beide voorstellen.
- In 2018 is het informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld door het dagelijks bestuur.
- Implementatie AVG heeft plaats gevonden met behulp van een externe specialistische partij.
- De telefoonabonnementen voor de mobiele telefonie zijn verlengd.
- Aanpassing van de formatie is door het dagelijks bestuur geaccordeerd.
- Er is een organisatiedag georganiseerd, waarbij gezamenlijk is vooruit gekeken wat de impact van de nieuwe concessie 2020 kan hebben op de organisatie van het OV-bureau.
- Er zijn veel incidenten geweest met betrekking tot de ICT-infrastructuur. Het beheer hier is uitbesteed. In 2019 vindt er evaluatie plaats en gaat er bekeken worden hoe dit verbeterd kan worden.

Financiën

De realisatie voor baten en lasten voor het onderdeel bedrijfsvoering ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Lonen en salarissen	1.845	1.796	1.566	1.065
Huisvestingskosten	99	116	-	-
Kantoorkosten	121	108	-	-
Advieskosten	150	271	-	121
Bijdrage publiek vervoer	-	-	-	-
Totaal lasten	2.215	2.291	1.566	1.186
Baten				
Lonen en salarissen	912	887	887	833
Huisvestingskosten	-	-	-	-
Kantoorkosten	-	-	-	-
Advieskosten	-	-	-	-
Bijdrage publiek vervoer	-	100	-	-
Totaal baten	912	987	887	833
Saldo	-1.303	-1.304	-679	-353

In 2018 hebben er geen begrotingswijzigingen plaats gevonden, maar doordat het BBV voorschrijft dat de overhead vanaf boekjaar 2018 voor gemeenschappelijke regelingen separaat gepresenteerd wordt, is deze uit dit overzicht gehaald (in tegenstelling tot de begroting 2018) en gepresenteerd in paragraaf 2.3. Daarnaast is, in tegenstelling tot in de begroting 2018, de bijdrage aan publiek vervoer volgens de definitie eveneens overhead.

Bedrijfsvoering levert ten opzichte van de begroting een voordelig saldo op van € 326.000. De verklaring hiervoor is als volgt:

Hogere lasten dan begroot

De advieskosten zijn onjuist begroot door de invoering van de overhead-regels uit het BBV. In 2018 zijn hier de kosten van de accountant (€ 24.000), kosten voor aanbesteding van de concessie GD 2020 (€ 35.000) en kosten voor aanbesteding van het waterstofvulpunt (€ 65.000) op geboekt. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere posten. In totaal levert dit een nadeel van € 124.000 op.
Extra lasten lonen en salarissen voor een medewerker die wordt gedetacheerd aan het samenwerkingsverband DOVA ad € 75.000 nadelig. Hier staan ook hogere baten tegenover.

Lagere lasten dan begroot

Voor de lonen en salarissen is er in de begroting bij de invoering van de overhead-regels BBV een onjuiste onderverdeling gemaakt. Oorzaak is hiervoor dat er meer medewerkers betrekking hebben op de overhead dan geraamd. Dit levert een voordeel op van € 576.000.

Lagere baten dan begroot

De baten voor lonen en salarissen zijn lager dan begroot. Reden hiervoor is eveneens de onjuiste onderverdeling van de overhead in de begroting. In de begroting is de opbrengst van publiek vervoer op basis van de DVO niet gerekend onder de overhead, terwijl dit wel had gemoeten. Werkelijke opbrengst is enkel de bijdrage van de

provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen voor de personeelskosten (€ 758.000). Dit levert een nadeel op van € 129.000.

Hogere baten dan begroot
Door het OV-bureau wordt een beleidsmedewerker OV gedetacheerd aan DOVA, die niet is begroot. Dit levert een voordeel op van € 75.000. Hier staan ook hogere lasten tegenover.

Overige verschillen
Daarnaast zijn er diverse verschillen kleiner dan € 50.000 met in totaal een voordelig saldo van € 3.000.

De kosten in het kader van de werkkostenregeling blijven in 2018 onder het forfaitaire grensbedrag. Voor 2018 hoeft er geen extra loonbelasting te hoeven worden afgedragen.

2.1.8 Financiering

De financiering binnen het OV-bureau omvat het doel om een financieel gezonde organisatie te zijn. Dit blijkt uit repressief toezicht door de toezichthouder en het ontvangen van een goedkeurende controleverklaringen van de accountant, eveneens op het gebied van rechtmatigheid.

Doelen

Financiering- en dekkingsmiddelen
- Weerstandsvermogen op peil: € 4,75 miljoen
- Kostendekkendheid bepaalde activiteiten:
  - evenementen- en nachtvervoervervoer
  - projecten voor derden
- Voldoen aan eisen verantwoording subsidieverstrekkers en BBV
- Voldoen aan informatieplicht aan derden (CBS)
- Reizigersopbrengsten monitoren en zo nodig bijsturen
- Ontwikkelingen Studenten OV-kaart monitoren, en hierop tijdig anticiperen
- Opstellen en doorontwikkelen van prognoses t.b.v. bestuursrapportages
- Opstellen van ramingen voor financiële verantwoordingen

Realisatie

Financiering- en dekkingsmiddelen
- Het weerstandsvermogen is op peil gebleven. De norm is gesteld op € 4,75 miljoen (Notitie Risicomanagement en weerstandsvermogen 2018-2022, vastgesteld in AB 09042019). Per 31 december bedraagt de weerstandscapaciteit € 17,9 miljoen. Ten opzichte van het boekjaar 2017 betreft dit een toename van € 0,4 miljoen
- De kostendekkendheid van het evenementen en nachtvervoer was in 2018 105%. Meer informatie hierover is te vinden in paragraaf 2.1.6 Uitvoeringsinformatie: Special projects
- Voor projecten voor derden is er een bijdrage geleverd aan Publiek Vervoer. Meer informatie hierover staat in paragraaf 2.1.4 Uitvoeringsinformatie: Beheer
- Door middel van het ontvangen van een goedkeurende controleverklaring over het boekjaar 2018 van de accountant wordt voldaan aan de eisen van het BBV en de subsidieverstrekkers
- Aan het CBS zijn de gevraagde gegevens in 2018 verstrekt. Op deze wijze is voldaan aan de informatieplicht aan derden
- Om de ontwikkelingen rond de OV-Studentenkaart te kunnen monitoren en hierop tijde te kunnen anticiperen, praten we landelijk mee over de uitwerking van de nieuwe verdeelsystematiek voor de Studenten OV-kaart.
- Per vergadering van het dagelijkse bestuur is het prognosemodel bijgewerkt en extern gecontroleerd en is een bestuursrapportage opgesteld. Tevens zijn ramingen gemaakt t.b.v. de jaarrekening

Financiën

De realisatie voor baten en lasten voor het onderdeel financiering ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Onvoorzien	4.600	-	-	-
Saldo DuVV 1-1-2018	-	-	-	-
Rentelasten/rentebaten	3	-	-	-
Toevoeging aan weerstandscapaciteit	-	-	-	-
Bijdrage DuVV	-	-	-	-
Extra DuVV Businescase	-	-	-	-
Overige lasten	-	-	-	-
Exploitatiesaldo	-	-1.444	-1.444	-
Totaal lasten	4.603	-1.444	-1.444	-
Baten				
Onvoorzien	-	-	-	-
Saldo DuVV 1-1-2018	-	-	-	17.470
Rentelasten/rentebaten	-	-	-	-
Toevoeging aan weerstandscapaciteit	2.334	-	-	-
Bijdrage DuVV	60.285	60.931	60.931	61.099
Extra DuVV Businescase	2.400	-	-	-
Overige baten	1	-	-	-
Exploitatiesaldo	-	-	-	-
Totaal baten	65.020	60.931	60.931	78.569
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Storting in algemene reserve	-	-	-	17.470
Saldo	60.417	62.375	62.375	61.099

Het werkelijke exploitatiesaldo word separaat gepresenteerd in de programmarekening. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 1.1. Wanneer we enkel kijken naar de werkelijke bijdrage DuVV ten opzichte van de begroting, levert dit een voordeel op van € 168.000. Dit kan als volgt worden verklaard:

Hogere baten dan begroot

De provinciale bijdragen voor DuVV zijn hoger dan begroot. Reden hiervoor is dat in de begroting rekening is gehouden met een lagere index dan werkelijk is gehanteerd door de provincies. Per saldo levert dit een voordeel op van € 168.000.

In overleg met financieel adviseurs van de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen is besloten om het saldo van € 17.470.000 voor de vooruitontvangen DuVV tot en met 1-1-2018, die onder de overlopende passiva op de balans per 31-12-2017 stond, aan te merken als Eigen Vermogen en te presenteren als de algemene reserve.

Exploitatiesaldo

In de begroting 2018 was een exploitatiesaldo verwacht van - € 1.444.000 (negatief). Deze zou worden gedekt uit de weerstandscapaciteit van het OV-bureau die onder de overlopende passiva op de balans per 31-12-2017 stond.

De werkelijke realisatie over het boekjaar 2018, zie hiervoor de staat van baten en lasten in paragraaf 1.1, laat een positief saldo zien van € 367.000.
Ten opzichte van de begrote lasten over 2018 is er sprake van een procentuele afwijking van 0,3%.

2.2 Paragrafen

Conform artikel 26 van het BBV schrijft voor dat de voorgeschreven paragrafen, genoemd in artikel 9 van het BBV, worden opgenomen in de jaarrekening. Indien een paragraaf niet aan de orde is hoeft deze niet vermeld te worden. Voor het OV-bureau zijn de volgende paragrafen van belang: weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering, onderhoud kapitaalgoederen en verbonden partijen. Voor het onderwerp bedrijfsvoering wordt verwezen naar de uitvoeringsinformatie voor bedrijfsvoering, die is opgenomen in paragraaf 2.1.7.

2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 9 april 2019 heeft het algemeen bestuur de notitie Risicomanagement en weerstandsvermogen 2018-2022 vastgesteld. Het risicomanagement van het OV-bureau omvat de volgende elementen, die in hun samenhang worden toegepast (de risicomanagement-systematiek van het OV-bureau Groningen Drenthe):

- Conservatief begroten
- Werken met een prognosemodel, op basis waarvan financiële mee- en tegenvallers tijdig gerapporteerd worden aan het bestuur, dat naar aanleiding hiervan zo nodig kan bijsturen
- Lopende het jaar prognosticeren met een minimale Landelijke Bijdrage Index (LBI) van 2%
- Werken met een weerstandscapaciteit om tegenvallers op te vangen
- Periodiek (begroting, jaarrekening en vier- en achtmaandsrapportage) actualiseren en beoordelen van alle relevante risico's met financiële consequenties, zoals geïnventariseerd in deze notitie
- Zorgen voor beheersingsmaatregelen en, als tegenvallers optreden, zo nodig tijdig maatregelen nemen
- Werken met een rekeningcourantfaciliteit om eventuele liquiditeitsvraagstukken als gevolg van optredende risico's op te lossen

De beschikbare weerstandscapaciteit bedroeg per 31 december 2017 € 17,4 miljoen. Met de toevoeging van het exploitatiesaldo van € 0,37 miljoen en een onttrekking op de algemene reserve van € 4,2 miljoen over het jaar 2018 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2018 € 13,57 miljoen. De onttrekking aan de algemene reserve is voor het vormen van twee bestemmingsreserves bestaande uit € 2,34 miljoen tbv Kwaliteitsimpuls en voor € 1,87 miljoen dekking kapitaallasten remise Emmen. Deze volgen uit eerdere bestuurlijke besluitvorming.

De berekening van de weerstandscapaciteit is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Voor besluitvorming resultaatbestemming	na besluitvorimg resultaatbestemming
Algemene reserve	17.470	17.470
Nog te bestemmen resultaat	367	-
Storting in de algemene reserve	-	367
onttrekking op de algemene reserve	-	-4.216
Weerstandscapaciteit	17.837	13.621
Ondergrens weerstandscapaciteit	4.750	4.750
Bedragen boven ondergrens weerstandscapaciteit	13.087	8.871

De ratio voor de weerstandscapaciteit wordt conform de Notitie Risicomanagement en weerstandsvermogen 2018-2022 berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Ultimo 2018 is het ratio 2,87. Volgens de gestelde norm in de notitie is de ratio uitstekend.

Totaaloverzicht risico's en benodigde weerstandscapaciteit

Risico	Kans op voordoen	Mogelijk gevolg	Vereiste bedrag in het weerstandsvermogen
Tarievenbeleid	25%	675.000	168.750
Gevolgen grote infrastructurele werken	90%	1.500.000	1.350.000
Nalatig haltebeheer	5%	40.000	0, begrotingsflexibiliteit
Projecten	25%	262.000	65.500
Leveringsproblemen waterstof	15%	500.000	75.000
Tussentijdse beëindiging concessie	5%	4.500.000	225.000
Indexering	15%	375.000	0, begrotingsflexibiliteit
Gevolgen SOV contract	25%	1.875.000	468.750
Nieuwe verdeling SOV	25%	3.000.000	750.000
Nieuwe betaalsystemen	25%	940.000	235.000
Open einde regeling hubtaxi	25%	200.000	50.000
Verhouding tussen bonussen en boetes	15%	75.000	0, begrotingsflexibiliteit
Realisatie van landelijke en regionale reizigersopbrengsten	25%	200.000	50.000
Versterkingen vervoerders	25%	200.000	50.000
Boven reguliere inzet OV-stewards	15%	75.000	0, begrotingsflexibiliteit
Niet kostendekkend evenementenvervoer	5%	50.000	0, begrotingsflexibiliteit
Juridische risico's mbt contracten	25%	2.250.000	562.500
Werkdruk en afhankelijkheid	15%	75.000	0, begrotingsflexibiliteit
Bijdragen provincies	15%	4.800.000	720.000
		Totaal	**4.770.500**
		afgerond	**4.750.000**

In de notitie Risicomanagement en weerstandsvermogen 2018-2022 zijn deze risico's nader beschreven en gekwantificeerd. Van deze geïnventariseerde risico's is beoordeeld hoe groot de kans van optreden is en wat de gevolgen in financiële zin zijn. Op basis hiervan is de verwachtingswaarde van de risico's berekend om zodoende het bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Bij de bepaling van dit bedrag is er van uitgegaan dat de weerstandscapaciteit nodig is voor de korte termijn omdat het implementeren van dekkingsmaatregelen, veelal aanpassing van de dienstregeling, een minimale doorlooptijd heeft van driekwart jaar. Op deze wijze is de minimaal vereiste weerstandscapaciteit berekend op een bedrag van € 4,75 miljoen, waarbij de begroting van 2018 als peildatum is gebruikt.

Kengetallen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient een basisset van financiële kengetallen te worden opgenomen. De invoering van de set van kengetallen is bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. De netto schuldquote is het percentage kortlopende schulden ten opzichte van het totaal aan baten. De solvabiliteit is het percentage eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele ruimte is op basis van de realisatie in het jaar ten opzichte van het totaal aan baten van dat jaar.

De financiële kengetallen voor het OV-bureau hebben wij hierna weergegeven voor de jaren 2017 (jaarrekening), 2018 (begroting en jaarrekening) en 2019 (begroting).

Financiële kengetallen	Jaarrek. 2017	Begroting 2018	Jaarrek. 2018	Begroting 2019
Netto schuldquote	4%	9%	4%	9%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	4%	9%	4%	9%
Solvabiliteit	0%	70%	81%	50%
Structurele exploitatieruimte	4%	0%	1%	0%

De netto schuldquote is relatief laag ten opzichte van het totaal aan baten van ruim € 136 miljoen (dit bedrag is inclusief de mutatie van het saldo vooruitontvangen DuVV, welke op de balans stond per 1-1-2018 en wordt

gestort in de algemene reserve). Onder ideale omstandigheden zou de netto schuldquote van het OV-bureau 0% zijn. Het OV-bureau heeft echter kortlopende schulden; zie ook de paragraaf financiering. Een solvabiliteit van 81% betekent dat het OV-bureau beschikt op een vrij groot eigen vermogen in verhouding tot het vreemde vermogen. De betekenis van het kengetal structurele exploitatieruimte is beperkt en is rechtstreeks het gevolg van het positieve exploitatiesaldo.

2.2.2 Financiering

Financieringsfunctie en kaders

Onder de financieringsfunctie worden alle activiteiten gerekend, gericht op het afstemmen en optimaliseren van de inkomende en uitgaande geldstroom. Met uitvoering van de financieringsfunctie worden de middelen verschaft die voor het OV-bureau nodig zijn voor de uitvoering van de taken, genoemd in de gemeenschappelijke regeling, worden tijdelijke overschotten van liquide middelen uitgezet en worden voor tijdelijke tekorten middelen aangetrokken.

Uitvoering financieringsfunctie

Tijdelijk overtollige middelen dienen verplicht te worden aangehouden bij het Rijk (schatkistbankieren). In 2018 is er een drempel voor het verplicht aanhouden van tijdelijk overtollige middelen van ruim € 0,8 miljoen (zie ook paragraaf 1.2 toelichting op de balans). Deze ruimte werd gebruikt om door middel van spaarrekeningen een hoger rendement te genereren dan bij schatkistbankieren. Echter zijn de huidige rentes van een dusdanig laag niveau, dat dit voordeel niet meer wordt behaald.

Financieringsplanning en limieten

In 2012 is de vermogensbeheerovereenkomst met de provincie Groningen aangepast naar aanleiding van de vaststelling van de notitie Risicomanagement en weerstandsvermogen, waarmee kortlopend krediet kan worden opgenomen, indien de liquiditeitssituatie van het OV-bureau daartoe aanleiding geeft.

De vermogensbeheerovereenkomst met de provincie Groningen is na de invoering van het schatkistbankieren nog steeds geldig. Van het onderdeel betreffende het uitzetten van tijdelijk overtollige middelen zal geen gebruik meer gemaakt worden. De mogelijkheid tot het opnemen van kortlopend krediet blijft bestaan.

Voor de beheersing van risico's met betrekking tot aangegane geldleningen zijn de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm in het algemeen van belang. Toetsing aan de kasgeldlimiet geeft het volgende beeld:
De kasgeldlimiet houdt in dat het kort lenen van geld beperkt is tot maximaal 8,2% van het begrotingstotaal en een minimumbedrag van € 2,5 miljoen. Ultimo 2018 is er geen sprake van geleend geld. Interne rentetoerekening vind niet plaats bij het OV-bureau.
Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rente-typische looptijd vanaf één jaar). Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal, een bedrag van meer dan € 20 miljoen. Aangezien bij het OV-bureau de vaste schuld bestaat uit een garantiesom van 1 miljoen, waarop tot aan het einde van de GD-concessie niet wordt afgelost, is de toepassing van de renterisiconorm is daarom niet relevant.

Benchmark uitgezette gelden

Sinds 2014 is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. De ervaring hiermee in de afgelopen drie jaar is, dat de door het Rijk vergoede rente extreem laag tot nihil is. Tevens valt door het verplichte karakter ervan het rendement op uitgezette gelden vrijwel niet te beïnvloeden. Alleen de vrije ruimte van circa € 0,8 miljoen hoeft niet verplicht behoeft te worden uitgezet bij het Rijk in het kader van schatkistbankieren. Door een arrangement met de huisbank is geregeld dat de vrij ruimte wordt benut door de tijdelijk overtollige middelen vanaf 2015 ter grootte van € 0,85 miljoen worden aangehouden op een spaarrekening. Door de lage rentestand zijn echter de

renteopbrengsten van deze spaarrekening gering. Om deze redenen achten wij het niet langer zinvol om een benchmark voor uitgezette gelden te hanteren.

2.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen gaat over het onderhoud van kapitaalgoederen door het OV-bureau, conform artikel 26 van het BBV. In deze paragraaf is vastgelegd wat de maatregelen zijn voor een kapitaalgoed, waarmee deze gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau gehouden.

Sinds het boekjaar 2015 beschikt het OV-bureau over een remise in Groningen (aan de Peizerweg) waar de bussen van vervoerder van de GD-concessie worden gestald. De vervoerder betaalt hiervoor per jaar een huurbedrag aan het OV-bureau. Deze afspraak is vastgelegd in de GD-concessie en geldt voor de gehele looptijd van de concessie. Het OV-bureau is verantwoordelijk voor het groot onderhoud van het pand.

De remise staat geactiveerd op de balans onder de materiële vaste activa. De uitgaven voor onderhoud worden in de begroting opgenomen en/of er wordt voor onderhoud via de begroting een onderhoudsvoorziening opgebouwd. Basis van deze voorziening is het meerjarenonderhoudsplan dat in 2017 is opgesteld door een externe deskundige partij.

Voor 2018 betroffen deze uitgaven werkelijk € 102.000 en werd er een bedrag gestort in de voorziening van € 156.000. Het saldo van de voorziening voor groot onderhoud remise Peizerweg te Groningen bedraagt ultimo 2018 een saldo van € 202.000.

Het beleid van het hanteren van deze busremise is om de aan- en afrijdtijden van de vervoerder naar het station Groningen te minimaliseren en op deze manier kosten te reduceren.

Naast de busremise in Groningen heeft het OV-bureau in 2018 een stuk grond aangekocht in Emmen, om eveneens een busremise te realiseren.

2.2.4 Verbonden partijen

Het doel van de paragraaf verbonden partijen is op een centrale plaats inzicht verschaffen in, en informatie verstrekken over, alle partijen waarmee het OV-bureau bestuurlijke of financiële banden onderhoudt. Inzicht hierin is relevant omdat betrokken partijen direct of indirect belast (kunnen) zijn met de uitvoering van beleid dat door het OV-bureau aan de betreffende partij is over gedragen en daarmee middelen van het OV-bureau gemoeid kunnen zijn en financiële risico’s worden gelopen.

In 2018 is er nog geen sprake van verbonden partijen. Wel heeft met het traject in gang gezet om toe te treden tot de coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA, de landelijke samenwerking van Decentrale OV Autoriteiten op landelijk verbindende dossiers. Met DOVA wordt samen gewerkt om de doelen van het OV-bureau te kunnen te bereiken. Zie ook paragraaf 2.1.4 Beheer. Op 5 juli 2018 is door het algemeen bestuur besloten tot deelname in Coöperatieve vereniging DOVA. In het najaar 2018 is het voorstel van tot toetreding worden voorgelegd aan raad van Groningen en staten van de provincies Groningen en Drenthe. Tevens lag daarbij het voorstel voor om de GR OV-bureau aan te passen om toetredingen tot deelname in privaatrechtelijke en publiekrechtelijke rechtspersonen mogelijk te maken. Zowel raad als staten hebben ingestemd met beide voorstellen. Toetreding gaat daadwerkelijk plaatsvinden in 2019.

Daarnaast is het OV-bureau van plan toe te treden tot de GR Publiek Vervoer. Deze partij voert voor het OV-bureau een aantal taken uit. Zie paragraaf 2.1.4 Beheer. Ook dit traject is in 2018 opgestart en daadwerkelijke toetreding zal naar verwachting plaats gaat vinden in 2019.

Samenwerken kan belangrijke voordelen opleveren met betrekking tot kosten, doelmatigheid en kwaliteit van de te leveren diensten. Voor het aangaan van een verbonden partij moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- Er is sprake van een publiek belang.
- Het publieke belang kan niet goed behartigd worden door middel van subsidies, regelgeving, toezicht of het inkopen van diensten of producten.
- Een verbonden partij is de beste organisatievorm om taken uit te voeren.
- De (financiële) risico's die gepaard gaan met het aangaan van een verbonden partij staan in een redelijke verhouding tot het te dienen publieke belang.

De doelstelling omtrent verbonden partijen binnen het OV-bureau is om zo weinig mogelijk taken weg te zetten bij verbonden partijen. Het interne beleid is hier dan ook op gericht. In het geval van DOVA is dit onontkoombaar, aangezien DOVA alle data omtrent het OV op landelijk niveau beschikbaar stelt voor de reizigers. Deze dat is dan ook noodzakelijk om een eenduidige, juiste, volledige en tijdige informatievoorziening te kunnen voeren. In het geval van Publiek Vervoer is de samenwerking vanuit praktisch oogpunt, om de reiziger zo optimaal mogelijk te kunnen bedienen.

Definitie verbonden partij

De GR heeft verschillende mogelijkheden om het publiek belang te behartigen. Eén daarvan is het op afstand zetten van publieke taken en deze onder te brengen bij een verbonden partij.
Een verbonden partij ie een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarmee het OV-bureau een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit een door het OV-bureau ter beschikking gesteld bedrag, dat niet verhaald kan worden indien de verbonden partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor het OV-bureau aansprakelijk is indien de verbonden partij haar verplichtingen niet na komt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

Elke deelnemer aan een verbonden partij is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de verbonden partij.

Zonnepanelen stalling Peizerweg

2.3 Overhead

In het herziene BBV worden de baten en lasten van de overhead niet meer onder de uitvoeringsinformatie bedrijfsvoering gepresenteerd, maar onder een afzonderlijk taakveld. Deze regelgeving is voor gemeenschappelijke regelingen geldend vanaf boekjaar 2018.

Definitie overhead

Er is een algemene definitie van overhead voorgeschreven vanuit het BBV. Uitgangspunt hierin is dat de lasten en baten direct worden toegerekend aan de betreffende taken. Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Aangezien er binnen het OV-bureau maar één programma is, namelijk Openbaar Vervoer, wordt dat gezien als het primaire proces.

Voor het OV-bureau zijn toegerekend aan de overhead de volgende onderdelen:

- Directie en ondersteuning
- Management en ondersteuning
- Communicatie
- Huisvesting
- Financiën
- Human Resource
- Juridische zaken
- Facilitair
- ICT

Financiën

De realisatie voor baten en lasten voor het onderdeel overhead ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2017	Begroting 2018 primitief	Begroting 2018 na wijzigingen	Realisatie 2018
Lasten				
Lonen en salarissen	nb	-	230	1.125
Huisvestingskosten	nb	-	116	126
Kantoorkosten	nb	-	108	156
Advieskosten	nb	-	271	172
Bijdrage publiek vervoer	-	-	-	-
Totaal lasten	nb	-	725	1.579
Baten				
Lonen en salarissen	nb	-	-	326
Huisvestingskosten	-	-	-	25
Kantoorkosten	-	-	-	15
Advieskosten	-	-	-	-
Bijdrage publiek vervoer	-	-	100	-
Totaal baten	-	-	100	366
Saldo	nb	-	-625	-1.213

In de door het AB vastgestelde begroting 2018 is de overhead niet separaat gepresenteerd. Vanaf boekjaar 2018 schrijft het BBV voor dat voor gemeenschappelijke regelingen de overhead in een separate paragraaf wordt gepresenteerd in het jaarverslag. Het AB heeft in 2018 geen begrotingswijzigingen vastgesteld, echter door de wijziging in het BBV presenteren we de financiële wijzigingen in bovenstaand overzicht wel als begrotingswijziging.

Op de overhead is een negatief saldo behaald in 2018 ten opzichte van de begroting van € 588.000. Dit kan als volgt worden verklaard:

Hogere lasten dan begroot

De lonen en salarissen zijn hoger doordat er drie medewerkers extra op de loonlijst staan, die worden gedetacheerd aan de GR Publiek vervoer en het samenwerkingsverband DOVA. Dit levert een overschrijding op ten opzichte van de begroting van € 314.000. Hier staan ook hogere baten tegenover.

In de begroting is bij de invoering van de overhead een onjuiste onderverdeling gemaakt. Oorzaak is hiervoor dat er meer medewerkers betrekking hebben op de overhead dan geraamd. Dit levert een nadeel op van € 576.000. Verder wordt er 1,0 fte meer ingehuurd (via Driessen) dan begroot, dit betreft een beleidsonderzoeker voor het cluster I&A. Hiermee zijn er hogere lasten dan begroot a € 69.000.

Lagere lasten dan begroot

De advieskosten zijn lager dan de begroting. Dit kan worden verklaard doordat in de begroting is rekening gehouden met kosten, die in niet onder de overhead vallen, zoals accountantskosten en kosten die direct zijn toe te rekenen aan taakveld 2.5 Openbaar vervoer. Dit levert een voordeel op van € 99.000.

Hogere baten dan begroot

In de begroting is de bijdrage van publiek vervoer op basis van de DVO separaat gepresenteerd, maar in werkelijkheid worden deze bedragen onverdeeld naar de overige categorieën lonen en salarissen (€ 184.000), huisvestingskosten (€ 25.000) en kantoorkosten (€ 15.000). Dit betreft een presentatiekwestie doordat er in de begroting onder de lonen en salarissen opbrengsten zijn verantwoord, die onder de bijdrage publiek vervoer hoorden.

De baten van de DVO zijn in totaal € 114.000 voordeliger dan geraamd. Het verschil kan voornamelijk worden verklaard doordat de directeur van Publiek Vervoer vanaf 1 maar 2018 in dienst is bij het OV-bureau en wordt gedetacheerd aan Publiek Vervoer.

Daarnaast worden er een medewerker gedetacheerd aan DOVA, terwijl hier in de begroting geen rekening is mee gehouden. Dit levert een voordeel op van € 143.000.
Tegenover deze hogere bijdragen voor detachering staan ook hogere lasten voor lonen en salarissen.

Overige verschillen

Daarnaast zijn er diverse verschillen kleiner dan € 50.000 met in totaal een voordelig saldo van € 15.000.

2.4 Samenstelling bestuur

Het strategisch beleid van het OV-bureau wordt bepaald door het algemeen bestuur, bestaande uit bestuurders van de colleges van gedeputeerde staten van de provincies Groningen en Drenthe en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen. Daarnaast is er een dagelijks bestuur die bestaat uit drie gedeputeerden/bestuurders van genoemde overheden.

De belangrijkste taken van het algemeen bestuur zijn:
- het vaststellen van de begroting
- het vaststellen van de jaarrekening

Het algemeen bestuur bestaat per 31 december 2018 uit de volgende bestuurders:
- Fleur Gräper (voorzitter), provincie Groningen
- Patrick Brouns, provincie Groningen
- Eelco Eikenaar, provincie Groningen
- Henk Brink (vicevoorzitter), provincie Drenthe
- Tjisse Stelpstra, provincie Drenthe
- Cees Bijl, provincie Drenthe
- Paul de Rook, gemeente Groningen
- Joost van Keulen, gemeente Groningen
- Roeland van der Schaaf, gemeente Groningen

Het dagelijks bestuur van het OV-bureau bestaat per 31 december 2018 uit drie bestuurders verkeer en vervoer:
- gedeputeerde provincie Groningen, Fleur Gräper (voorzitter)
- gedeputeerde provincie Drenthe, Henk Brink (vicevoorzitter)
- wethouder gemeente Groningen, Paul de Rook

Opening Hub Gieten april 2018

Van links naar rechts: Henk Brink, Paul de Rook en Fleur Gräper

De belangrijkste taken van het dagelijks bestuur zijn:

- Het voorbereiden van besluiten van het algemeen bestuur
- Het uitvoeren van besluiten van het algemeen bestuur in samenspel met de directeur van het OV-bureau
- Het vaststellen van de aanbestedingsdocumenten voor de aanbestedingen van openbaar vervoer
- Het verlenen, wijzigen of intrekken van concessies voor het verrichten van openbaar vervoer

3 JAARREKENING 2018

In dit hoofdstuk wordt gestart met de waarderingsgrondslagen voor de balans en de baten lasten. Daarna wordt de balans gepresenteerd, die wordt gevolgd door een toelichting. Conform het BBV worden vervolgens het overzicht van incidentele baten en lasten en de het overzicht van baten en lasten per taakveld weergegeven. De verantwoording van de Wet Normering Topinkomens komt daarna en als laatst is het voorstel tot resultaatbestemming vermeld.

3.1 Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening over het boekjaar 2018 is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en de vastgestelde Financiële Verordening Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam OV-bureau Groningen Drenthe.

De jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteit. Het bestuur en de directeur hebben geen indicatie dat de continuïteit in het geding is. Verder heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden, namelijk het BBV is gewijzigd. Dit leidt tot een andere wijze van presenteren in het overzicht van baten en lasten ten opzichte van het voorgaande boekjaar. Verder heeft het BBV de verantwoording op taakvelden ingevoerd. Dit hebben we verantwoord in paragaaf 3.5. Het OV-bureau is niet VPB-plichtig, hierdoor presenteren we ook niet aan de actiefzijde van de balans buiten de balanstelling een bedrag opgenomen waarvan het recht bestaat op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Ook is er geen sprake van verstrekte garant- en borgstellingen, welke buiten de passivazijde buiten de balanstelling zouden moeten worden opgenomen.

Bij de opstelling van de balans en de exploitatie zijn de volgende waarderingsgrondslagen gehanteerd.

Activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijging- of vervaardigingprijs verminderd met afschrijvingen. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de verkrijgingprijs, gebaseerd op de verwachte gemiddelde levensduur van de activa. De afschrijving vindt plaats met ingang van het verslagjaar volgend op het jaar waarin het actief is aangeschaft. Van de materiële vaste activa worden gebouwen afgeschreven in 40 jaar. Deze looptijd is conform de gemiddelde afschrijvingstermijn die door de drie deelnemende overheden wordt gehanteerd. Het kantoormeubilair wordt in 7 jaar afgeschreven en automatiseringsapparatuur in 5 jaar. Op gronden wordt niet afgeschreven. De gehanteerde afschrijvingstermijn voor overige materiele vaste activa kan variëren. Deze is afhankelijk van de verwachte gemiddelde levensduur van het activum. Alle reeds gedane investeringen behoren tot de investeringen met een economisch nut.

Vorderingen en overige uitzettingen

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden op de vorderingen in mindering gebracht.

Overlopende activa

Overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De saldi van kas en bank en aanwezig kasgeld zijn opgenomen tegen nominale waarde. Met ingang van december 2013 is het OV-bureau in het kader van de Wet financiering decentrale overheden verplicht deel te nemen aan het schatkistbankieren. Het schatkistbankieren houdt in dat het OV-bureau al haar overtollige liquide middelen

aanhoudt bij het ministerie van Financiën en niet langer financiële geldmiddelen en vermogen bij private partijen buiten de schatkist mag aanhouden. De uitgezette gelden in het kader van schatkistbankieren zijn direct opvraagbaar.

Passiva

Reserves

De reserves zijn onderverdeeld in de algemene reserve en de bestemmingsreserves en het resultaat van de rekening. Onttrekkingen en stortingen in de reserves vindt plaats op basis van besluitvorming van het algemeen bestuur.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De voorzieningen zijn gewaardeerd op nominale waarde. De egalisatievoorziening onderhoud is gestoeld op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de remise Peizerweg.

Vlottende passiva

De vlottende passiva, waaronder begrepen de kortlopende schulden, eventuele negatieve banksaldi en overlopende passiva, zijn opgenomen tegen nominale waarde.
Onder de kortlopende schulden is, behalve de schulden aan crediteuren en schulden in verband met belastingen en premies, ook de schuld opgenomen in verband met de kredietfaciliteit die aan het OV-bureau geboden wordt door de provincie Groningen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd, dan wel verwacht worden op basis van (reizigers) gegevens van derden. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor al vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Ramingen

Het gepresenteerde exploitatieresultaat is deels gebaseerd op ramingen. Inherent aan het maken van ramingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Ramingen concessies

De ramingen met betrekking tot de concessies zijn gebaseerd op het prognosemodel van het OV-bureau. In dit model zijn de variabelen opgenomen die invloed hebben op het resultaat, zoals productiegegevens, prijsontwikkelingen en indices. Waar mogelijk zijn de realisatiecijfers verwerkt in het prognosemodel; waar deze ontbreken is gebruik gemaakt van extrapolaties op basis van de realisatie in de voorafgaande periode. Enkele specifieke opmerkingen bij de ramingen met betrekking tot de concessies zijn:

- Definitieve afrekening met vervoerders: de definitieve afrekeningen met de vervoerders over het jaar 2018 worden op zijn vroegst opgesteld in het najaar 2019, na ontvangst van controleverklaringen over de gerealiseerde lasten en baten. In 2019 wordt derhalve overgegaan tot definitieve afrekeningen met de vervoerders. Eventuele positieve of negatieve gevolgen van de afrekening (op basis van de aanvullend verkregen informatie) worden in de jaarrekening 2019 verwerkt.
- LBI-index: de DRU prijzen worden jaarlijks verhoogd met de LBI-index. Vaststelling van de realisatie van de LBI 2018 vindt plaats in het najaar van 2019.
- Verdeelmethodiek abonnementen en grootgebruik contracten: vaststelling van de definitieve opbrengsten is naar verwachting volledig in het najaar 2019.

Ramingen overige baten en lasten

De ramingen met betrekking tot de overige baten en lasten zijn gebaseerd op extrapolaties op basis van de realisatie in de voorafgaande periode, daar waar nodig aangepast naar aanleiding van veranderende omstandigheden.

3.2 Overzicht van baten en lasten

De financiële uiteenzetting bestaat uit het overzicht van baten en lasten, waarbij de realisatie over 2018 wordt vergeleken met de begroting in de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

De begroting 2018 is als volgt vastgesteld door het AB. Daarnaast zijn er geen begrotingswijzigingen in 2018 vastgesteld door het AB.

Het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Bedragen x € 1.000

	Primaire begroting			Actuele begroting		
Programma	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Collectief personenvervoer						
1 Klant - reiziger	-	1.222	-1.222	-	1.222	-1.222
2 Ontwikkeling	-	2.987	-2.987	-	2.987	-2.987
3 Beheer	57.774	114.381	-56.607	57.774	114.381	-56.607
4 Informatie & analyse	-	155	-155	-	155	-155
5 Special projects	395	495	-100	395	495	-100
6 Bedrijfsvoering	987	2.291	-1.304	987	2.291	-1.304
7 Financiering	60.931	-1.444	62.375	60.931	-1.444	62.375
Subtotaal programma's	**120.087**	**120.087**	**-**	**120.087**	**120.087**	**-**
Overhead	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
VPB	-	-	-	-	-	-
Mutaties Reserves	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	**120.087**	**120.087**	**-**	**120.087**	**120.087**	**-**

In de begroting is het onderdeel Overhead wel separaat genoemd, echter niet separaat gepresenteerd. Het BBV schrijft deze presentatie wel voor in artikel 17.b. Daarnaast is er nog een correctie voor de bijdrage aan Publiek Vervoer, deze presenteren we werkelijk onder het onderdeel Beheer in plaats van Bedrijfsvoering. Het verwachte negatieve saldo over 2018 presenteren we onder de baten in plaats van onder de lasten, aangezien dit zou worden gedekt door middel van een bate, welke zou komen uit het saldo van de vooruitontvangen DuVV vanaf de balans.

De gecorrigeerde begroting en de realisatie ziet er als volgt uit:

Het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

Bedragen x € 1.000

	Actuele begroting inclusief correcties			Realisatie		
Programma	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Collectief personenvervoer						
1 Klant - reiziger	-	1.222	-1.222	-	1.047	-1.047
2 Ontwikkeling	-	2.987	-2.987	87	709	-622
3 Beheer	57.774	114.481	-56.707	55.801	113.167	-57.366
4 Informatie & analyse	-	155	-155	-	157	-157
5 Special projects	395	395	-	592	566	26
6 Bedrijfsvoering	887	1.566	-679	833	1.186	-353
7 Financiering	62.375	-	62.375	78.569	-	78.569
Subtotaal programma's	**121.431**	**120.806**	**625**	**135.882**	**-116.832**	**19.050**
Overhead	100	725	-625	366	1.579	-1.213
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
VPB	-	-	-	-	-	-
Mutaties Reserves	-	-	-	-	17.470	-17.470
Gerealiseerd resultaat	**121.531**	**121.531**	**-**	**136.248**	**-97.783**	**367**

Bij de realisatie heeft een wijziging plaats gevonden. Met de vaststelling van deze jaarrekening wordt voorgesteld om conform de gewijzigde financiële verordening om het bedrag van de vooruitontvangen DuVV per 1-1-2018 om te zetten naar de algemene reserve. Onder de baten is de vrijval van de vooruitontvangen DuVV vanaf de balans vermeld. Deze wordt vervolgens gestort in de algemene reserve, zie de regel mutaties reserves.
De mutaties in reserves worden verder uitgesplitst in onttrekkingen en stortingen in paragraaf financiering 2.1.8.

3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten laat over 2018 een positief saldo zien ten opzichte van de begroting van € 367.000. Hieronder volgt een overzichtelijke analyse. Voor een verder inhoudelijke toelichting van dit resultaat verwijzen wij naar de financiële onderdelen van de paragrafen 2.1.2 tot en met 2.1.8 en de overhead in paragraaf 2.3.

Bedragen x € 1.000

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting 2018		Effect op resultaat V = voordelig N = nadelig	
	Klant – reiziger		
Lasten	Minder uitgaven inzake Groningen Bereikbaar voor sales	V	94
	Overige verschillen < € 50	V	81
	Totaal lasten	*V*	*175*
	Totaal klant – reiziger	V	175
	Ontwikkeling		
Lasten	Voor de Pilot waterstofbussen en de geplande opschaling zijn diverse extra kosten gemaakt (inhuur expertise en projectmanagement)	N	-78
	Niet realiseren van stallingsvoorziening in 2018 (doorgeschoven naar 2019 en verder)	V	1.200
	Niet realiseren van chauffeursvoorzieningen in 2018 (doorgeschoven naar 2023)	V	300
	Minder besteed voor het beheer van Hubs (besteding doorgeschoven naar 2019 en verder)	V	841
	Overige verschillen < € 50	V	15
	Totaal lasten	*V*	*2.278*
Baten	Ontvangen bijdragen voor schades en verplaatsingen DRIS-panelen	V	87
	Totaal baten	*V*	*87*
	Totaal ontwikkeling	V	2.365
	Beheer		
Lasten	Inhuur expertise aanbesteding concessie GD 2020	N	-108
	Bonus concessie GD klanttevredenheid 2017	N	-120
	Correctie afrekening concessie GD 2017	N	-543
	Meer DRU's dan geraamd	N	-469
	Afschrijvingslast	N	-92
	Bijdrage investering vervoerder pinapparatuur in 30 bussen	N	-108
	Correctie afrekening concessie HOV 2017	N	-110
	Overschrijding DRU's concessiemanagement Qliner 315	N	-63
	Stijging transacties OV-chipkaart	N	-59
	Extra inzet OV-stewards lijn 73	N	-216
	Stakingsdagen GD en HOV	V	1.970
	Concessiemanagement KLOV: minder DRU's / lagere LBI-index	V	236
	Minder reizigers concessiemanagement Hubtaxi	V	976
	Overige verschillen < € 50	V	20
	Totaal lasten	*V*	*1.314*
Baten	Correctie afrekening concessiemanagement GD 2017	N	-330
	Stakingsdagen concessiemanagement GD en HOV	N	-915
	Minder kaartopbrengsten en abonnementen concessiemanagement KLOV	N	-263
	Minder reizigers en eigen bijdragen concessiemanagement PV	N	-505
	Overige verschillen < € 50	V	40
	Totaal baten	*N*	*-1.973*
	Totaal beheer	N	-659

	Informatie en analyse		
Lasten	Overige verschillen < € 50	N	-2
	Totaal lasten	*N*	*-2*
	Totaal informatie en analyse	N	-2
	Special projects		
Lasten	De kosten van evenementenvervoer zijn hoger uitgevallen als gevolg van een forse toename van het vervoer bij diverse evenementen	N	-171
	Totaal lasten	*N*	*-171*
Baten	De baten voor het evenementenvervoer vallen hoger uit als gevolg van een forse toename van het vervoer bij diverse evenementen	V	197
	Totaal baten	*V*	*197*
	Totaal special projects	V	26
	Bedrijfsvoering		
Lasten	Lonen en salarissen onjuist onderverdeeld in de begroting door de invoering van de overhead (BBV)	V	576
	De advieskosten zijn in de begroting in zijn geheel onderverdeeld onder overhead in de begroting. Werkelijke kosten deels betrekking op taakvelden, niet zijnde overhead	N	-124
	Extra salariskosten medewerker gedetacheerd aan DOVA	N	-75
	Overige verschillen < € 50	V	3
	Totaal lasten	*V*	*380*
Baten	Baten onjuist verdeeld in de begroting 2018	N	-129
	Hogere baten in verband met detachering beleidsmedewerker OV	V	75
	Totaal baten	*N*	*-54*
	Totaal bedrijfsvoering	V	326
	Overhead		
Lasten	Hogere salariskosten van drie medewerkers die gedetacheerd worden	N	-314
	Onjuiste onderverdeling overhead in de begroting	N	-576
	Extra 1.,0 fte inhuur beleidsonderzoeker OV voor cluster I&A	N	-69
	Lagere advieskosten, begroting geen overhead	V	99
	Overige verschillen < € 50	V	6
	Totaal lasten	*N*	*854*
Baten	Hogere opbrengst DVO Publiek Vervoer	V	114
	Opbrengst medewerker gedetacheerd aan DOVA	V	143
	Overige verschillen < € 50	V	9
	Totaal baten	*V*	*266*
	Totaal overhead	N	-588
	Financiering		
Lasten	Nadelig exploitatiesaldo begroot, dekking geraamd vanuit saldo DuVV. Werkelijk saldi 2018 is positief. Geen dekking vanuit DuVV nodig	N	-1.444
	Totaal lasten	*N*	*-1.444*
Baten	Toegevoegd vanaf de balans het saldo van de DuVV per 1-1-2018	V	17.470
	In de begroting is rekening gehouden met lagere index ten opzichte van de werkelijkheid voor de provinciale bijdragen	V	168
	Totaal baten	*V*	*17.638*
	Totaal financiering	V	16.194
	Reserves		
Lasten	Storting in de algemene reserve (saldo DuVV per 1-1-2018)	N	-17.470
	Totaal lasten	*N*	*-17.470*
	Totaal reserves	N	-17.470
	Totaal overschot 2018	V	367

3.4 Balans

Bedragen x € 1.000

Uitgebreide balans 2018					
Activa	2018	2017	Passiva	2018	2017
Vaste activa			*Vaste passiva*		
Materiele vaste activa			*Eigen vermogen*		
Investeringen met een economisch nut	5.971	5.521	Algemene Reserve	17.470	-
			Resultaat 2018	367	-
			Voorzieningen		
			Voorzieningen ter egalisering van kosten	202	148
			Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar		
			Ontvangen waarborgsom	1.000	1.000
Totaal vaste activa	5.971	5.521	Totaal vaste passiva	19.039	1.148
Vlottende activa			*Vlottende passiva*		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			*Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar*		
Vorderingen op openbare lichamen	4.316	1.631	Overige schulden	497	152
Overige vorderingen	101	526			
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.897	1.207			
Liquide middelen					
Kassaldi	1	1			
Banksaldi	801	831			
Overlopende activa			*Overlopende passiva*		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel			De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Overige Nederlandse overheidslichamen	70	264	- Overige Nederlandse overheidslichamen	651	18.252
Overige nog te ontvangen bedragen	1.449	10.715	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.429	1.146
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	10	2			
Totaal vlottende activa	15.645	15.177	Totaal vlottende passiva	2.577	19.550
Totaal activa	**21.616**	**20.698**	**Totaal passiva**	**21.616**	**20.698**

3.5 Toelichting op de balans

In deze paragraaf zijn de specificaties opgenomen van de balansposten ultimo 2018 en het vergelijkende boekjaar 2017. Indien nodig worden grote verschillen verklaard.

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

Het OV-bureau bezit enkel investeringen met een economisch nut. Dit wil zeggen dat de investeringen bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en dat zij daarbij verhandelbaar zijn. In 2018 is er grond verworven aan de Tweede Bokslootweg in Emmen. Deze grond is bedoeld voor de bouw van een busremise. Verder is er in 2018 geïnvesteerd in zonnepanelen, die op het dak van de busremise aan de Peizerweg zijn geïnstalleerd.
In 2018 is geen sprake geweest van desinvesteringen of afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 01-01-2018	Investeringen 2018	Afschrijving 2018	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen	1.833	485	-	-	2.318
Gebouwen	3.536	-	93	-	3.443
Inrichting en inventaris	137	-	22	-	115
Automatisering	15	-	3	-	12
Overige MVA	-	83	-	-	83
Totaal	5.521	568	118	-	5.971

Voor een gedetailleerd overzicht van de activa wordt verwezen naar de staat van activa in bijlage A.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	2018	2017
Vorderingen op openbare lichamen	4.316	1.631
Overige vorderingen	101	526
Schatkistbankieren	8.897	1.207
Totaal	13.314	3.364

De vorderingen op openbare lichamen bestaan ultimo 2018 voornamelijk uit (vorderingen boven de € 50.000 vermeld):

- Bijdrage provincie Groningen: Project waterstofbus € 75.000
- Regio Groningen-Assen: Corridonaanpak € 200.000
- Teruggave BTW Publiek Vervoer over 2018 € 146.000
- Vordering op Publiek Vervoer resultaat 2017 € 256.000
- Vordering op Publiek Vervoer resultaat 2018 (jan-feb) € 184.000

- Provincie Groningen: Eindafrek. DRIS project kaderregeling € 1.300.000
- Provincie Groningen: RSP eindafrekening DRIS € 400.000
- Provincie Groningen: Bijdrage personele kosten 2018 € 346.000
- Gemeente Groningen: Bijdrage personele lasten 2018 € 165.000

De overige vorderingen bestaat voornamelijk uit een vordering op Connexxion voor de eindafrekening openbaar vervoer en regiotaxi regioconcessie Zuidwest Drenthe 2016 van € 85.000.

Het saldo voor het schatkistbankieren betreft het saldo aan liquide middelen die door het OV-Bureau zijn uitgezet bij het ministerie van Financiën conform artikel 2 van de Wet financiering decentrale overheden. Deze gelden houdt het Rijk beschikbaar voor de uitvoering van de publieke taak en zijn door het OVB direct opvraagbaar.

De verantwoording over het schatkistbankieren conform art.52c van het BBV is als volgt:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar	**2018**		
(1)	**Drempelbedrag**	**901**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**807**	**802**	**802**	**802**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	93	99	99	98
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag [1]	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	120.087			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	120.087			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	901			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	72.660	72.988	73.764	73.818
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	807	802	802	802

[1] Het drempelbedrag is gedurende 2018 niet overschreden. Dit als gevolg van het dagelijks afromen door de huisbankier.

Een bedrag van € 1 miljoen hoort niet tot de vrije beschikbare middelen, aangezien hier een ontvangen waarborgsom tegenover staat. Zie hiervoor ook onder de vaste passiva.

Ultimo 2018 is er geen voorziening voor oninbare vorderingen opgenomen.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten. Enkel bankrekeningen met een positief saldo worden hier verantwoord. Ultimo 2018 bezit het OV-bureau geen negatieve banksaldi.

Bedragen x € 1.000

	2018	2017
Kas	1	1
Bank	801	831
Totaal	802	832

Het saldo van de bank bestaat onder andere uit het saldo van de ondernemerstopdeposito (€ 800.000). Het bedrag op de ondernemerstopdeposito betreft het beoogde bedrag (drempel) van 0,75% van het begrotingstotaal waarvoor geen verplichting tot schatkistbankieren bestaat. Door dit bedrag in een deposito onder te brengen werd in het verleden een hoger rendement behaald. Echter als gevolg van het actuele rentepercentage is dit voordeel komen te vervallen.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Bedragen x € 1.000

	2018	2017
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	70	264
Overige nog te ontvangen bedragen	1.449	10.715
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	10	2
Totaal	1.529	10.981

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en Provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Saldo 1-1-2018	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31-12-2018
Publiek Vervoer	256		256	-
Good Fuels	8	62		70
Totaal	264	62	256	70

Voor het project Publiek Vervoer vervulde het OV-bureau de kassiersfunctie. Per 1 maart 2018 is de gemeenschappelijke regeling Publiek Vervoer opgericht. Met de GR Publiek Vervoer is afgesproken dat deze het negatieve saldo over 2017 van € 256.000 aan het OV-bureau betaalt. Deze betaling moet nog plaats vinden, echter is ultimo 2018 deze vordering verantwoord onder de overige nog te ontvangen bedragen.
Voor het project Good Fuels zijn kosten gemaakt die worden gefinancierd uit een nog te ontvangen bijdrage van de provincie Groningen ad €75.000.

De overige nog te ontvangen bedragen bestaan vooral uit de verwachte afrekening van de GD, HOV en KLOV-concessies. De definitieve afrekening van concessies vindt zoals gebruikelijk later plaats, omdat nog niet alle componenten van de afrekeningen definitief zijn bij het opstellen van deze jaarrekening.
De overige nog te ontvangen bedragen bestaan ultimo 2018 uit onder andere uit (vorderingen boven de € 50.000 vermeld):

- Definitieve afrekening GD-concessie 2017 € 436.000
- Voorlopige afrekening KLOV - NG subsidie 2017 € 79.000
- Voorlopige afrekening GD-concessie 2018 € 478.000
- Voorlopige afrekening HOV-concessie 2018 € 225.000
- Voorlopige afrekening KLOV NG 2018 € 145.000

De vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen betreffen facturen die eind 2018 zijn ontvangen en betaald, maar waarvan de prestatie plaats zal vinden in 2019.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende post:

Bedragen x € 1.000

	2018	2017
Algemene reserve	17.470	-
Gerealiseerd resultaat	367	-
Totaal	17.837	-

Het verloop in 2018 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	Saldo 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2018
Algemene reserve	-	17.470	-	17.470
Totaal	-	17.470	-	17.470

De algemene reserve is ingesteld om onvoorziene uitgaven en financiële risico's en tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de taken van de organisatie. Eventuele begrotings- en rekeningtekorten worden ten laste van deze reserve gebracht.
De algemene reserve bestaat uit twee elementen:

- De ondergrens voor het opvangen van eventuele kosten uit calamiteiten. Deze ondergrens is door het AB bepaald op € 4.750.000.
- Het resterende deel van de algemene reserve wordt gebruikt om de ratio weerstandscapaciteit te berekenen.

Voor de jaarrekening 2018 is door het AB besloten om het saldo van € 17.470.000 van de vooruitontvangen DuVV tot en met 1-1-2018, die op de balans stond per 31-12-2017 onder de overlopende passiva, te laten vrijvallen en te storten in de algemene reserve.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2018 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 01-01-2018	Toevoegingen	Vrijval	Aan-wending	Boekwaarde 31-12-2018
Voorziening onderhoud Busremise Peizerweg	148	156	-	102	202
Totaal	148	156	-	102	202

Voor het dagelijks en groot onderhoud aan de busremise Peizerweg is in 2017 een actueel meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Dit betreft het onderhoud aan het kantoorpand, de wasstraat en het terrein. Deze voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. De voorziening is een onderdeel van het vreemd vermogen.

Vaste schulden

De vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar bestaan uit:

Bedragen x € 1.000

	Saldo 1-1-2018	Vermeer-dering	Aflossing	Saldo 31-12-2018
Waarborgsom	1.000	-	-	1.000
Totaal	1.000	-	-	1.000

Van een van de vervoerders is een waarborgsom ontvangen van € 1 miljoen. Deze waarborgsom blijft gedurende de looptijd van de concessie op de bankrekening van het OV-bureau staan, tenzij deze wordt vervangen door een bankgarantie, zoals bepaald in de concessie. Er is geen sprake van een rentelast over 2018.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	2018	2017
Overige schulden	497	152
Totaal	497	152

De overige schulden bestaan ultimo 2018 uit het saldo van de nog te betalen crediteuren ad. € 174.000 (betreft diverse posten onder de € 50.000), de te betalen loonheffing en sociale premies over december 2018 voor in totaal € 94.000 en de nog te betalen BTW over het 4e kwartaal voor Publiek Vervoer van € 229.000. Deze BTW heeft het OV-bureau vooruitbetaald voor Publiek Vervoer.

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	2018	2017
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	651	18.252
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzonderding van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.429	1.146
Totaal	2.080	19.398

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

	Saldo 1-1-2018	Vermeer-dering	Vermin-dering	Saldo 31-12-2018
DuVV	17.470	-	17.470	-
HUBS	379	100	177	302
DRIS	304	-	30	274
Waterstofproject	60	75	74	61
Collectief personenvervoer Noord-Groningen	39	48	73	14
Totaal	18.252	223	17.824	651

Het bedrag voor de vooruitontvangen DuVV (decentralisatie uitkering verkeer en vervoer) betreft het saldo van de ontvangen provinciale bijdragen voor het uitvoeren van het verkeer- en vervoerbeleid. Het saldo per 1-1-2018 was opgebouwd over de jaren van het bestaan van het OV-bureau. In de vergadering van het AB van 9 april 2019 is besloten om vanaf de jaarrekening 2018 het saldo van het vooruitontvangen DuVV te laten vrijvallen en te storten in de algemene reserve.

Inzake het Project HUBS betreft de vermeerdering een bijdrage van het OV-bureau in dit project, conform de gemaakte afspraken. De vermindering bestaat uit de reguliere bestedingen, waaronder die van de projectmanager Hub.

Voor de verantwoording voor de DRIS-panelen verwijzen we naar bijlage E.

Voor het waterstofproject bestaat de vermeerdering uit een bijdrage van de provincie Groningen. Inzake de vermindering bestaat het uit de reguliere kosten van het project.

Het Collectief personenvervoer Noord-Groningen betreft een samenwerking tussen de gemeenten Appingedam, Delfzijl, het Hogeland, Loppersum, Ten Boer en het OV-bureau. Doel van deze samenwerking met betrekking tot de regiotaxi Noord Groningen is:

- Het maken van financiële afspraken over de bekostiging van het vervoerproject en de inzet van financiële middelen. Het OV-bureau beheert dit fonds en legt jaarlijks in het jaarverslag verantwoording af aan het bestuurlijk overleg collectief personenvervoer;
- Het vastleggen van onderscheiden taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van aanbesteding, gunning en het aangaan van overeenkomsten met de vervoerder;
- Het inrichten van een projectorganisatie met betrekking tot de uitvoering en het beheer van het vervoerproject.

De vermeerdering in 2018 heeft betrekking op de reguliere bijdrage KTO fonds van de deelnemers. De vermindering betreft grotendeels de uitbetaling van de bonus-malusregeling aan de vervoerder over de periode 2016-2017.

De Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzonderding van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume bestaan ultimo 2018 uit de volgende posten groter dan € 50.000:

- Vooruitontvangen bijdragen PV 2019, te betalen aan GR PV € 141.000
- Verrekenmatrix QBuzz € 80.000
- Afrekeningen KLOV 2018 € 130.000
- Inzet OV-stewards € 151.000
- Kosten OV chipkaart november en december 2018 € 225.000
- Kosten subsidie KLOV € 110.000

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

In artikel 53 van het BBV is opgenomen dat de niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen moeten worden opgenomen als toelichting op de balans. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen zijn de belangrijke bestaande meerjarige financiële rechten of verplichtingen waaraan het OV-bureau voor een aantal toekomstige jaren is verbonden. Van deze rechten en verplichtingen wordt toegelicht: een omschrijving van de aard van het recht of de verplichting en een schatting van het financiële effect over de gehele periode van de overeenkomst per balansdatum. Hierbij wordt een ondergrens gehanteerd van € 50.000.

Huurcontract (verplichting)

Het huurcontract van de kantoorruimte aan de Overcingellaan had een looptijd van 5 jaren en is ingegaan per 1 maart 2010. Het OV bureau heeft vanaf februari 2016 extra kantoorruimte gehuurd op dezelfde etage aan de Overcingellaan in verband met de extra huisvestingbehoefte door het project Publiek Vervoer. De verlenging van het contract is gedateerd van 4 april 2017. Het contract heeft een looptijd tot 1 maart 2020. De resterende financiële verplichting voor huur, schoonmaak, glasbewassing en servicekosten tot 1 maart 2020 bedraagt € 93.345.

Elektrificeren vloot (recht)

In 2017 heeft het OV-bureau aan Qbuzz een bijdrage verstrekt van € 2,8 miljoen voor levering, gebruik en de instandhouding van elektrische bussen, daarnaast is een eenmalige vergoeding verstrekt van € 1,8 miljoen voor de levering, installatie en de instandhouding van de laadinfrastructuur. Deze bijdrage van in totaal € 4,6 miljoen is gekoppeld aan een niet uit de balans blijkend - concessie-overstijgend - gebruiksrecht.

3.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

In artikel 28 van het BBV wordt voorgeschreven dat er een overzicht moet worden opgenomen van incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd. Er is voor gekozen om de posten boven de € 50.000 te verantwoorden. Zie hiervoor het volgende overzicht:

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2018	Rekening 2018
Lasten		
Ontwikkeling		
Opschaling waterstofproject	-	78
Kwaliteitsimpuls realisatie Hubs	1.000	159
Realiseren stallingsvoorzieningen	1.200	-
Realiseren chauffeursvoorziening Groningen	300	-
Beheer		
Afboeking vordering extra inzet versterkingsritten lijn 73	-	202
Inhuur expertise aanbesteding concessie GD 2020	-	108
Uitkering bonus klanttevredenheid 2017	-	120
Extra lasten afrekening GD 2017	-	543
Bijdrage investering pinapparatuur 30 bussen	-	108
Afrekeningen 20016 en 2017 KLOV	-	69
Inzet OV-stewards lijn 73	-	216
Stakingsdagen concessie GD en HOV	-	-1.970
Bedrijfsvoering		
Kosten aanbesteding Waterstofvulpunt	-	65
Salariskosten detachering DOVA	-	75
Overhead		
Salariskosten detachering DOVA	-	152
Salariskosten detachering Publiek vervoer	-	162
Inhuur extra beleidsonderzoeker OV	-	69
Totaal incidentele lasten	*2.500*	*156*

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2018	Rekening 2018
Baten		
Klant - reiziger		
Ontvangst Groningen Bereikbaar inzake sales	-	70
Ontwikkeling		
Vergoeding schades en verplaatsingen DRIS-panelen	-	87
Beheer		
Bijdrage Groningen Bereikbaar corridonaanpaak	-	200
Lagere baten afrekening GD 2017	-	-330
Lagere opbrengst stakingsdagen GD en HOV	-	-915
Lagere baten afrekening HOV 2017	-	-131
Bedrijfsvoering		
Opbrengst inzake detachtering DOVA	-	75
Financiering		
Toevoeging saldo DUVV van balans	-	17.470
Overhead		
Opbrengst inzake detachtering DOVA	-	143
Opbrengst inzake detachtering Publiek vervoer	-	114
Totaal incidentele baten	-	16.783
Reserves		
Incidentele onttrekkingen reserves	-	-
Incidentele toevoegingen reserves	-	17.470
Saldo incidentele baten en lasten	**-2.500**	**-843**

3.7 Overzicht van baten en lasten per taakveld

Het BBV schrijft in artikel 24.3-d voor dat in de jaarrekening een bijlage is opgenomen met het overzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld. Alleen de taakvelden die van toepassing zijn voor het OV-bureau worden gepresenteerd. Daarnaast word de onderverdeling van de overhead verwerkt in de kolom begroting 2018 na wijziging.
Voor het boekjaar 2018 is het overzicht van baten en last per taakveld voor het OV-bureau als volgt:

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Begroting 2018 voor wijziging	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018
Lasten			
Hoofdtaakveld 0 - Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	-	-	24
0.4 Overhead	-	725	1.555
0.10 Mutataties reserves	-	-	17.470
0.11 Resultaat	-1.444	-1.444	-
Hoofdtaakveld 2 - Verkeer,vervoer en waterstaat			
2.5 Openbaar vervoer	121.531	120.806	116.831
Baten			
Hoofdtaakveld 0 - Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	-	-	-
0.4 Overhead	-	100	366
0.10 Mutataties reserves	-	-	-
0.11 Resultaat	-	-	-367
Hoofdtaakveld 2 - Verkeer,vervoer en waterstaat			
2.5 Openbaar vervoer	120.087	119.987	135.881
Saldo			
Hoofdtaakveld 0 - Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	-	-	-24
0.4 Overhead	-	-625	-1.189
0.10 Mutataties reserves	-	-	-17.470
0.11 Resultaat	1.444	1.444	-367
Hoofdtaakveld 2 - Verkeer,vervoer en waterstaat			
2.5 Openbaar vervoer	-1.444	-819	19.050
Totaal	-	-	-

3.8 Verantwoording WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op OV Bureau Groningen-Drenthe van toepassing zijnde regelgeving: 'Het algemene WNT-maximum'.
Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor het OV-Bureau Groningen Drenthe is € 189.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van het algemeen bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

In 2018 waren er drie verschillende medewerkers in dienst het OV-bureau Groningen Drenthe die de positie van directeur of plaatsvervangend directeur vervulden.

Leidinggevende topfunctionarissen in 2018 en 2017

Gegevens 2018			
Bedragen x € 1	Jan van Selm	Erwin Stoker	Wilko Mol
Functiegegevens	Directeur	Pl.verv. directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/01	01/02-31/08	01/09-31/12
Omvang dienstverband (als in deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€18.452	€58.221	€41.254
Beloningen betaalbaar op termijn	€1.495	€8.875	€6.040
Subtotaal	€19.947	€67.096	€47.294
Individueel toepassellijke bezoldigingsmaximum	€16.052	€110.250	€63.173
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€19.947	€67.096	€47.294
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	a]	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

a] De overschrijding wordt veroorzaakt door het uitkeren van openstaande verlofuren in februari 2018, die zijn opgebouwd in 2017. Conform artikel 3.2 van de uitvoeringsregeling WNT mag de uitkering van openstaande verlofuren worden toegerekend aan 2017. Voor 2018 hoeft er geen financiële terugvordering plaats te vinden. Ook veroorzaakt deze toerekening geen overschrijding van de WNT in 2017.

Gegevens 2017	
Bedragen x € 1	Jan van Selm
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12
Gewezen topfunctionaris	Nee
Omvang dienstverband als in deeltijdfactor in fte	1,0
Fictieve dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 111.058
Beloningen betaalbaar op termijn	€16.711
Subtotaal	€ 127.769
Individueel toepassellijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 127.769
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam	Functie(s)	Totale bezoldiging	Duur dienstverband in 2018 (in dagen)	Omvang van het dienstverband in 2018 (fte)
Henk Brink	DB/AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,03
Eelco Eikenaar	AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,01
Fleur Gräper	DB/AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,03
Joost van Keulen	AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,01
Paul de Rook	DB/AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,03
Roeland van der Schaaf	AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,01
Tjisse Stelpstra	AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,01
Cees Bijl	AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,01
Patrick Brouns	AB-lid	Geen bezoldiging	365	< 0,01

Overige rapportage verplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerder jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

3.9 Voorstel tot resultaatbestemming

Het resultaat van de jaarrekening 2018 is € 367.000 voordelig. Wij stellen u voor om dit rekeningsaldo als volgt te bestemmen:

Storting in de algemene reserve	€ 367.000
Storting in bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls	€ 2.341.000
Storting in bestemmingsreserve dekking kapitaall. remise Emmen	€ 1.875.000
Onttrekking uit de algemene reserve	€ 4.216.000
Totaalsaldo	€ 367.000

Na vaststelling van de resultaatbestemming zijn de standen van de reserves als volgt:

Algemene reserve

Saldo van de algemene reserve voor bestemming resultaat 2018 is:	€ 17.470.000
Toevoeging bestemming resultaat 2018:	€ 367.000
Onttrekking bestemming resultaat 2018:	€ 4.216.000
Saldo algemene reserve na bestemming resultaat jaarrekening 2018:	€ 13.621.000

Reserve kwaliteitsimpuls

Saldo van de bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls voor bestemming resultaat 2018 is:	€ -
Bestemming resultaat jaarrekening 2018:	€ 2.341.000
Saldo van de bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls na Bestemming resultaat jaarrekening 2018:	€ 2.341.000

Reserve dekking kapitaallasten remise Emmen

Saldo van de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten remise Emmen voor bestemming resultaat 2018 is:	€ -
Bestemming resultaat jaarrekening 2018:	€ 1.875.000
Saldo van de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten remise Emmen na bestemming resultaat 2018 is:	€ 1.875.000

Toelichtingen

Algemene reserve

Deze reserves is ingesteld om onvoorziene uitgaven en financiële risico's te kunnen opvangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van taken van het OV-bureau. Verder worden incidentele posten uit de begroting en eventuele begrotings- en rekeningtekorten ten laste van deze reserve gebracht.

De algemene reserve bestaat uit twee elementen:

- De ondergrens voor het opvangen van eventuele kosten uit calamiteiten. Deze is door het AB op 9 april 2019 vastgesteld op € 4,75 miljoen
- Het resterende deel van de algemene reserve dat wordt gebruikt om de ratio weerstandscapaciteit te berekenen

Bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls

Deze reserve is ingesteld om te besteden aan voorwaardenscheppende kwaliteitsimpulsen, waarmee structurele lastenverlagingen kunnen worden gerealiseerd of duurzaamheidseffecten kunnen worden behaald.

Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten remise Emmen
Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de busremise te Emmen te dekken vanuit de begroting. Er vindt een structurele onttrekking uit deze reserve plaats ten hoogte van de kapitaallasten voor de komende 40 jaar, te starten in het eerste afschrijvingsjaar.

BIJLAGEN

Bijlage A Staat van materiële vaste activa

Bedragen in €

Investeringen met een economisch nut	Aanschaf waarde	Termijn afschrijving	Boekwaarde 1-1-2018	Investering 2018	Afschrijving 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Peizerweg 128	1.833.000	geen	1.833.000	-	-	1.833.000
Tweede Bokslootweg	485.071	geen	-	485.071	-	485.071
Gronden en terreinen	**2.318.071**		**1.833.000**	**485.071**	**-**	**2.318.071**
Busremise Peizerweg	3.691.910	40 jaar	3.535.512	-	92.298	3.443.214
Gebouwen	**3.691.910**		**3.535.512**	**-**	**92.298**	**3.443.214**
Inrichting en inventaris '16	133.301	7 jaar	114.258	-	19.043	95.215
Inrichting en inventaris '17	23.126	7 jaar	23.126	-	3.304	19.822
Inrichting en inventaris	**156.427**		**137.384**	**-**	**22.347**	**115.037**
Automatisering '16	19.320	5 jaar	15.456	-	3.864	11.592
Automatisering	**19.320**		**15.456**	**-**	**3.864**	**11.592**
Zonnepanelen Peizerweg	82.990	20 jaar	-	82.990	-	82.990
Overige MVA	**82.990**		**-**	**82.990**	**-**	**82.990**
Totaal materiële vaste activa	**6.268.718**		**5.521.352**	**568.061**	**118.509**	**5.970.904**

Bijlage B SiSa-bijlage

Medeoverheid 123456 OV-bureau Groningen Drenthe								
GRO	GRO 21C	**Regiospecifiek pakket (RSP)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	*Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 01*	*Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 02*	De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 03*	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 04*	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 05*	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t Indicatornummer: GRO2C / 06*
			1 2012-2,303/28/A.10,VV	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 29.838		€ 5.328.209	
			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 07*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 08*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 09*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C /10*	*Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C/ 11*
			1 2012-2,303/28/A.10,VV	€ 0		€ 1.450.000	Nee	

Medeoverheid 123456 OV-bureau Groningen Drenthe								
GRO	GRO 2C	**Verkeer en vervoer**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	*Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 01*	*Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 02*	De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 03*	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 04*	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 05*	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 06*
			1 2015-03,258/6/b.7	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 29.838		€ 5.328.209	
			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C / 07*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 08*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R Indicatornummer: GRO2C / 09*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C /10*	*Aard controle n.v.t. Indicatornummer: GRO2C/ 11*
			1 2015-03,258/6/b.7	€ 0		€ 1.361.271	Nee	

Bijlage C Controleverklaring

Bijlage D Tekenblad

Dagelijks Bestuur

Opgemaakt door het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling OV-Bureau Groningen Drenthe in de vergadering van 29 maart 2019

Algemeen Bestuur

Goedkeuring/vaststelling door het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling OV-Bureau Groningen Drenthe in de vergadering van 9 april 2019

Bijlage E Verantwoording DRIS-panelen

Beschikkingen	Bedrag beschikking	Reeds ontvangen	Te vorderen
Bedrag beschikking (1)	2.000.000	1.600.000	400.000
Bedrag beschikking (2)	591.500	591.500	-
Bedrag beschikking (3)	1.100.000	880.000	220.000
Bedrag beschikking (4)	1.500.000	200.000	1.300.000
Totaal	**5.191.500**	**3.271.500**	**1.920.000**

Beschikking (1)

Beschikking in kader van RSP-projecten Transferia en busstations en Infra HOV-bus en Qliners op aanvraag subsidie voor DRIS (2012-2.303/28/A.10,VV)
Provincie Groningen 10 juli 2012

Beschikking (2)

Opdrachtverlening voor de dienstverlening in het kader van aanbesteding DRIS (19/EOMC/2012003333)
Provincie Drenthe, 11 mei 2012

Beschikking (3)

Regiofondsbijdrage project DRIS-informatiepanelen
(K 44) *Regio Groningen- Assen, 7 mei 2012*

Beschikking (4)

Provincie Groningen project DRIS-panelen
117 extra panelen (2015-03.258/6/B.7) *Provincie Groningen 3 februari 2015*

Uitgaven project	t/m 2015	2016	2017	2018	totaal lasten
Voorbereidingskosten	315.720	-	334.804	-	650.524
Informatiezuilen	3.093.412	291.162	122.681	-	3.507.255
Projectmanagement	424.077	27.940	-407.042	-	44.975
Audiovoorbereiding	162.767	-	-	-	162.767
Overig, aansluiting e.d.	298.555	74.775	1.185	-	374.515
Totaal projectfase	4.294.531	393.877	51.628	-	4.740.036
Niet subsidiabele kosten RSP/Regiofonds	-	-	558.335	29.838	588.173
Totaal project en beheerfase	4.294.531	393.877	609.963	29.838	5.328.209

Inkomsten project	t/m 2015	2016	2017	2018	totaal baten
Bijdrage regiofonds	880.000	-	220.000	-	1.100.000
Bijdrage provincie Groningen I	1.600.000	-	400.000	-	2.000.000
Bijdrage provincie Groningen II	200.000	-	1.300.000	-	1.500.000
Bijdrage provincie Drenthe	591.500	-	-	-	591.500
Overige baten provincies	200.500	22.500	-	-	223.000
Overige baten gemeenten	172.000	16.000	-	-	188.000
Totaal inkomsten	3.644.000	38.500	1.920.000	-	5.602.500
Saldo inkomsten - uitgaven[1]	**-650.531**	**-355.377**	**1.310.037**	**-29.838**	**274.291**

Het saldo van inkomsten en uitgaven staat in de jaarrekening 2018 gepresenteerd vooruit ontvangen subsidie, onder de overlopende passiva.

2012
In opdracht van drie deelnemers is gewerkt aan het bestek voor de aanbesteding van DRIS-panelen. De gunning heeft in juli 2012 plaatsgevonden. Eén van de inschrijvers had bezwaar tegen de gunning aangetekend, maar na uitvoerig overleg is het bezwaar ingetrokken. Door de bezwaarprocedure is de uitrol eind 2012 gestart en verlengd tot en met mei 2014.

2013
Het aantal DRIS-panelen is uitgebreid van 357 naar 474, bovendien zal er begin 2014 besluitvorming plaatsvinden over het al dan niet verder uitbreiden van het aantal van 474. In 2013 is verder besloten om 50 panelen te voorzien van audiovoorzieningen voor visueel gehandicapten, daarnaast worden alle panelen geschikt gemaakt om audio-voorzieningen op aan te sluiten. Eind december zijn 80 locaties uitgerust met DRIS-panelen, hiervan zijn er 30 ook daadwerkelijk opgeleverd, de overige 50 wachten op aansluiting. De planning is dat 90% van de panelen eind juni 2014 wordt opgeleverd, de resterende 10% volgt kort daarop.

2014
In 2014 was de uitrol van 474 DRIS panelen op straat voorzien, de uitrol is echter vertraagd. Waar eind 2014 90% van de panelen op straat zou staan is dit in werkelijkheid 46%, namelijk 220 stuks. De voornaamste oorzaak hiervan is dat in een aantal gevallen de aanleg van stroom lastig is, veel tijd kost en dat de afhankelijkheid van derden hierin groot is. Daarnaast is met name in de gemeente Groningen een groot aantal locaties vertraagd omdat hier in het kader van het HOV-infrapakket nog reconstructies moeten plaatsvinden. Verwachting is dat 90% van de panelen voor de zomer van 2015 op straat staat en dat het project in 2015 wordt afgerond. Waar oorspronkelijk 50 panelen voorzien zouden worden van audiovoorzieningen, worden dit er nu 75, tevens is er een audiobox ten behoeve van DRIS ontwikkeld.

2015
In 2015 is verder gegaan met de uitrol van de DRIS panelen. In 2015 was voorzien dat voor de zomer 90% van de 474 DRIS panelen geplaats zouden worden en dit is ook afgerond. In 2015 is het aantal DRIS panelen uitgebreid naar 481 panelen. In totaal zijn er nu 442 DRIS panelen geplaatst, waarvan nog 20 DRIS panelen ge-SAT moeten worden (technische controle). In totaal zullen er nog 40 DRIS panelen geplaatst worden, het gaat voornamelijk om panelen in de gemeente Groningen waarvan de locaties nog gereconstrueerd dan wel aangelegd dienen te worden. Het plaatsen van deze panelen zal doorlopen tot eind 2016. Doordat er vertraging is opgelopen in het leveren en afnemen van de DRIS panelen, is de overgang van de projectfase naar de beheerfase ook opgeschoven. Het naar achteren in de tijd opschuiven van deze overgang brengt geen financiële consequenties met zich mee. De verwachting is om op 1 april 2016 over te gaan naar de beheerfase met een looptijd van 5 jaar tot 1 april 2021.

2016
Eind 2016 is het DRIS-project van de projectfase naar de beheerfase gegaan. Op een 20-tal reconstructielocaties na staan alle panelen op straat en functioneren deze technisch zo goed als foutloos. De overgang naar de beheerfase is uitgesteld van april 2016 naar eind 2016 om voldoende druk op de ketel te houden om de laatste uitrol goed te doen en om de software en aansturing van de panelen voldoende robuust te krijgen. In januari 2017 start de beheerfase van 5 jaar, waarin binnen het contract met Spie operationeel beheer en onderhoud geregeld is. Eventuele uitbreidingen kunnen ook binnen de beheerfase nog steeds plaatsvinden als meerwerk.

2017
Op 15 december 2017 heeft PWC een accountantsverklaring verstrekt bij de financiële verantwoording aan de subsidiënten. In de verantwoording zijn de kosten opgenomen die gemaakt zijn in de periode tussen 9 december 2011 en 31 december 2016. PWC heeft verklaard dat de in de verantwoording opgenomen kosten zijn betaald en tevens subsidiabel zijn. Per 1 januari 2017 is de beheerfase van 5 jaar ingegaan.

2018

In 2018 zijn er geen subsidiabele uitgaven geweest. Focus lag in dit jaar meer op het beheerdeel. Komende jaren wordt de aanschaf van meer DRIS-panelen verwacht.

Bijlage F Evenementenvervoer 2018

Maand	Evenement	Locatie
Januari	Noorderslag	Groningen
Februari	Open Dag RUG	Groningen
Maart	Monnikenloop (lijn 163)	Schiermonnikoog
	Winter -> Zomertijd (nachtbus)	Groningen/Drenthe
	Bloemenjaarmarkt	Groningen
April	Dutch Blockain Hackaton	Groningen
	Open Dag RUG	Groningen
	WK Superbike	Groningen/Drenthe
	Koningsnacht en -dag	Groningen/Drenthe
Mei	Bevrijdingsfestival	Groningen/Drenthe
	Pinksteren (lijn 163)	Schiermonnikoog
	Huldiging FC Emmen	Emmen
Juni	Muziek en Zangfestival (lijn 163)	Schiermonnikoog
	Blues Festival Grolloo	Grolloo
	TT	Assen
Juli	C'est la Vie	Emmen
	Truckstar	Assen
Augustus	Donderdag Meppeldag	Meppel
	Gouden Pijl	Emmen
	Gamma Racing Day	Assen
	Noorderzon	Groningen
September	MXGP	Assen
Oktober	4 mijl	Groningen
	Zuidlaardermarkt	Zuidlaren
	Donar	Leek
	Zomer -> Wintertijd (nachtbus)	Groningen/Drenthe
November	Promotiedagen NN	Groningen
	Open Dag RUG	Groningen
	Drenthe beweegt	Assen
December	Gratis vervoer	Emmen
Gehele jaar	Thuiswedstrijden FC Groningen	Groningen
	Grote buitendienststelling van het spoor	Groningen/Drenthe

Bijlage G Overzichtskaart

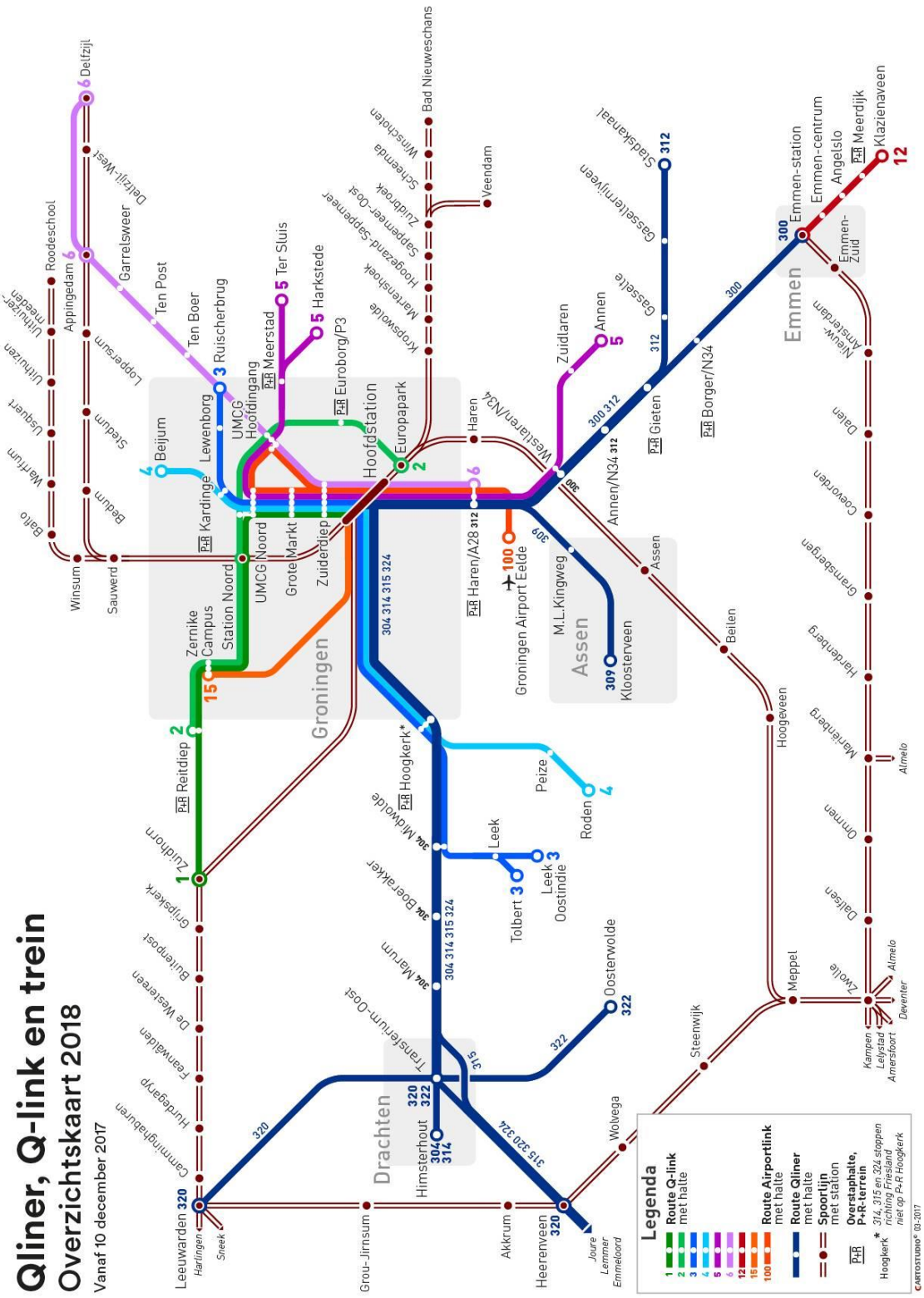

Bijlage H Afkortingenwijzer

AB	Algemeen Bestuur
AVG	Algemene verordening gegevensbeheer
AZC	Asielzoekerscentrum
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BI	Business Intelligence
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CO_2	Koolstofdioxide
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegebouw en de Verkeerstechniek
CT-kaart	Losse kaart voor actiedoeleinden, voorzien van een chip
DB	Dagelijks Bestuur
DOVA	Decentrale Openbaar Vervoer Autoriteiten
DRIS	Dynamisch Reizigersinformatiesysteem
DRU	Diensregelinguur
DuVV	Decentralisatie uitkering Verkeer en Vervoer
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EU	Europese Unie
Fte	Fulltime-equivalent
GD-concessie	Concessie stads- en streekvervoer Groningen en Drenthe
GR	Gemeenschappelijke regeling
GZI	Gaszuiveringsinstallatie
HOV	De treinvervangende HOV-lijnen 305 en 314 (Hoogwaardig Openbaar Vervoer)
I&A	Informatie & Analyse
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
JIVE	Joint Initative for hydrogen Vehicles across Europe
KLOV	Kleinschalig Openbaar Vervoer; zes regioconcessies
KpVV	Kennisplatform Verkeer en Vervoer
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
Ktv	Klanttrevredenheid
LBI	Landelijke Bijdrage Index
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MVA	Materiële vaste activa
MT	Managementteam
NDC	NDC Mediagroep, uitgeverij van diverse kranten, weekbladen, etc.
NDOV	Nationale data openbaar vervoer
NG	Noord-Groningen
OV	Openbaar vervoer
P+R	Parkeren en reizen
PV	Publiek Vervoer
RSP	Regio Specifiek Pakket
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
SiSa	Single Information Single Audit
SOV	Studenten Openbaar Vervoerkaart
TLS	Trans Link Systems

UMCG	Universitair Medisch Centrum Groningen
VPB	Vennootschapsbelasting
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens